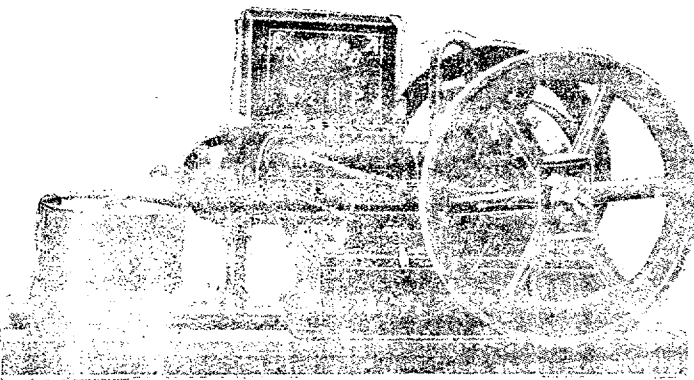

308700

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3. } చెన్న పట్టణము 1916 నంబర్ జూన్ 2 వ తేది శుక్ర వారము } NO 53
 సంపుటము. 3. } స శ నా మ సం వ త్స ర శ్రేష్ఠ మా స శుద్ధ ద్వి తీ య ౨ } నంబిక ౫3

యునైటెడ్ టెక్నోలజీస్ యింజనీరులు, పంపులు

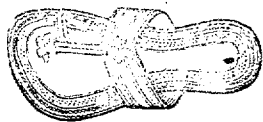
ఇదిగత కేసును మనము కనియ్య
 వినియోగ యెరుగఁజేయుటకు సాధారణ
 ముగా నీరుతోడుకొనుటకు ఉపయోగింప
 బడుచున్న యేతములు మోటారు వగైరా
 లన్నిటికింపైను ములభముగా పనిచేయు
 బడుచున్న అతిస్వల్పధరలకు దొరకు
 నవియు అయిన యీవిన్న యింజనీరులు,
 పంపులు క్యవసాయదార్లకు, తిదితర చిన్న
 విషయాలను స్వతంత్రముగా పూరించు
 లాభములను పొంద గోరువానికి వార్త
 సాలిటి భాగ్యజేతలకు సమకూరినది.

ఇవిచిన్న పిండియంత్రములను, మానెయంత్రములను, పత్రియంత్రములను, ధాన్యపు యంత్రములను, సోదా
 వాటను మెషీనులను, అయ్యయంత్రములను నడుపుటకు అతియపయోగకరమైనవి.
 ఇవి కిరణాలుగానిద అతితృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. యెటువంటివాని చేతనయినను నడుచుచును.
 కలయికగానిద ఈకిరించి చిరునామాగల సోల్ ఏజెంట్లుకు వ్రాసి యాత్రు సంగతులను తెలిసికొనవలయు.
 డి. యల్ శాస్త్రి అండ్ కో, 20, సి. నెకంబులైను బిచ్, మదరాసు.
 బ్రాంచి: తెజవాడ.

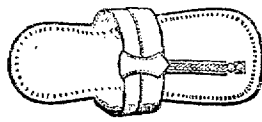
ఆంధ్ర సర్వకళాశాల

విద్యాప్రవృత్తి

ఇది
 శ్రీయత కట్టించి రామలింగారెడ్డి
 గారిచే వ్రాయఁబడినది
 వెల 0-4-0] [ప్రొఫెజర్ (శ్రీశ్రీకమ
 ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
 7 తంబులైట్ల వీధి, మదరాసు.

చెప్పులు టోకుధరకే ఇవ్వబడును

నం.	కొడుకొడు	పగలు కొడుకొడు	వేలి కొడుకొడు	సామాన్యమైన మడను	ధర	జత
5004	శివకొడు	పగలు కొడుకొడు	వేలి కొడుకొడు	సామాన్యమైన మడను	1-15-0	"
5005	"	పగలు కొడుకొడు	"	"	2-4-0	"
5018	చౌదోలు	పగలు కొడుకొడు	విశాఖము ముందుకప్పు	సోలదట్టు " మందపుమడను	2-12-0	"
5014	"	అంతాకొడు	"	"	2-14-0	"
5020	బెంగళూరు	పగలు కొడుకొడు	ప్రైవేట్ కట్టు	"	1-12-0	"
5021	"	పగలు కొడుకొడు	"	"	1-15-0	"
5085	మద్రాసు	పగలు కొడుకొడు	బీబి	"	1-15-0	"
5086	"	పగలు కొడుకొడు	"	"	2-4-0	"
5085	మధుర	పగలు కొడుకొడు	"	"	1-15-0	"
5056	"	పగలు కొడుకొడు	"	"	2-4-0	"

(కలితరదన వెంటనే సామాన్య పంపకొరెను.
 ఒకడెడను జరిగి కొనువారికి నూటికి పదిచొప్పున కలిపినదియును.

క్రొం లెడర్ కంపెనీ, పల్లావరం, మద్రాసు.

చిల్లర చేరములు మా చిల్లర యెజుట్టుకు మెచ్చు ఘోషక, స్మిత్ అండుకో, మోంటుకోడ్, మదరాసుకు వ్రాసుకొనవలెను.

THE DAWN OF HOPE

to the hopeless sufferers from bodily pains, such as, Headache, Rheumatism, Sprains, Lumbago, Stiff Joints, Neuralgia, Toothache, Cuts, Sore Throat, Cold, etc. is now certain as ever as it has been since the world famed.

(REGD.)

AMRUTANJAN

(REGD)

has come to the rescue. It is prepared from pure drugs of Vegetable Origin, and is the tried remedy for all aches and Pains.

PRICE PER POT
 ANNAS
 EIGHT ONLY.
 of
 All dealers in
 Drugs or from

AMRUTANJAN DEPOT Madras & Bombay.

కస్తూరి

విషజ్వరములకు, కలరాకు, సుఖికి, బాలెంతోకాదు
 ముల నాతములకు, చిన్న చిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి
 యుపయోగమైన చుండని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి
 బంగారమున కన్న ప్రముఖములచేతను, నవరస సమయము
 లందుకొరవట చు సరము. మా డిపోయెండ్లకి కస్తూరియుండిర
 కస్తూరియు లేదయును జేర్చబడవు. ఇంతవరకు మా బాధనుండి
 గొనివ వారలకివిషయము తెలిసియున్నది. కొననివా గొనివ
 పరిష్కరించినము. తెలియగలను. ఆటల చేయుటలకు కలిత
 కస్తూరిని గొని వెళువారు కులం 1-5 రూ 8-0-0

ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1-5 రూ. 3-4-0
 గోనోదము కులం 1-5 రూ 7-0-0
 కనభస్మము కులం 1-5 రూ 6-10-0
 కుంకుమ పువ్వు 2-0-0
 అయ్యతాంజనం డిపో, 6 తంబులైట్ల వీధి, మదరాసు.

గుంటూరు మండల సభలు.

ఒక విమర్శనము.

I

గతనెల 25-28 తేదీలలో తెనాలిపురమున మండల రాజకీయ, సంఘసంస్కరణ, గ్రంథాలయ సహకారకర్మ రక్షణసభలు నిర్వహించుచు జరిగినవి.

సన్మానసంఘమువారిలో నిర్దేశితమగు మిగతా రంతగా శ్రద్ధాదీనికొని విచారణచేయుచున్నది. కార్యభార మంతయు వారే వహించుటకు వచ్చుటచేత వారికి శ్రమయధికమును కార్యవిలంబమును నయ్యును. సన్మానసంఘాధ్యక్షుల యుపన్యాసములను సరిగా వాగ్దేవించియు తోచును. వీరిదివల కంతగా ప్రజాసహకార్యములను వెల్లడింప శ్రద్ధాశుభ్రము గావించుటయే దీనికి ముఖ్యకారణము.

ఇక ఆ గ్రామవాధిపతి గారి యుపన్యాసమునకును తిరిగి వీరు ఆంధ్రరాష్ట్రవిషయమై యెప్పటికడనున్న పాడిరి. వారట్లుంటుంటే తప్పలేదు. అట్లునకకప్పుడు. అయ్యది రాజకీయవికారముల వరదరహితము. అట్లుంటుంటులన రాష్ట్రవాదమునకు బలమేగాని భంగముగాదు. దీనివలన రాష్ట్రవాదులు మిగుల కట్టుదలతోను, దృఢచిత్తులతోను కార్యమునకు గడంగుదురని నానమ్మకము. ఇంక గొన్ని సంవత్సరములపాటు ప్రతి కక్షకు బంధంలేననే నా యాశయము. అయ్యది ఆంధ్రోద్యమ భావినిదికి కుభనూచకము. రామచంద్రరావు పంతులుగారు గొన్ని సంవత్సరములపాటు మామూలు కడమునే పాడుచురగాక యీ ప్రార్థించుచున్నాము. అయ్యది మీ పక్షము మాకు మేలుకొలుపు. మీ మూకీభావము మా దృఢనికంబు మునకు, కార్యదీక్షకు, నిరంతరకృషికి ఆలవాలము. కడకాలముల పాటు భగవంతు డీయడ్యేక్యముతోనే పంతులుగారిని దీర్ఘాయుష్యులు జేయుగాక.

అరవలై ఆరవలై చిదంబరవాడ మొదలియారు నాడు చెన్నరాష్ట్రమును రెండుగా విభజించుట శ్రేయముని చెప్పినట్లు రామచంద్రరావుగారు మిగుల ధైర్యముతో నిండు శిరోగమున నుడిచిరి. ఆ ముత్యమంటిమంటి రామచంద్ర రావుగారి నోటనే ముందుగా వచ్చియుండియెడల 11 జిల్లాలలోని ఆంధ్రులెంత కృతజ్ఞతను చాపియుంటిరోగదా; ఏద్యులు విషయమైనను, గొప్పవిషయమైనను ముందుగా వారిలోనినండి వచ్చిన మనము "తంధా" అని వెనుకనుండి పొందుము. ఎన్నియుగములు గడచినను మనకు ముందుజేయు శక్తిగలుగకున్నది. ఒకరి యధారముజేసికొని యెంతకాలము జీవించగలము! చదువులోజరిగిన రాష్ట్రీయ సభలో శేకపిల్లెగారు స్వయంపాలన విషయమై నుడిచిన భావి తత్వము విన్నగారి దీర్ఘ దృష్టిని మనోధైర్యమును జేనోజేబాలుచున్నది. మన మన్ననోడు అన్ననేమో ఆ అన్ననేమో అనుభవితో నోటిలోని నాణకవలె మెలగును "తప్పించుక తినునవాడు ధన్యుడు నుమతి"యను నీతివాక్యమును హృత్పుండరికమున కనకాక్షరములతో లిఖించుకొని దానిని జవదాటక మెలంగుచున్నాము.

గుంటూరుమండలసభలో నీసంవత్సరము ముఖ్యముగా గమనించదగినది రైతులమొరలు. కాననసభ్యులగు రామచంద్ర రావుగారి యెడల రైతుల తమ కష్టములును చక్కగా విన్నవించుకొనిరి. రామచంద్రరావు పంతులుగారు ఆ గ్రామవాధిపత్యమును వహించుటచే జిల్లాలోని మంచిచెడుగులు వాగుగ గ్రహించినవారైరి. రైతుల తమమొరలు వృథా గావని గట్టిపట్టుకతో యిక్కట్లులను విన్నవించుకొనిరి. రామచంద్ర రావుగారు మిగుల శ్రద్ధతోను ఓపికతోను కష్టములమొరలను సావధానచిత్తులతో వినిరి. రైతులకు సంబంధించిన తీర్మానముల చర్యకు చాలకష్టాధి ఇయ్యబడింది. రామచంద్ర రావుగారు తమచేతనెంతో సాయమును జేతుమని రైతులకు అభయపూర్వమిచ్చిరి. రైతులు పరమానందభరితులైరి.

రామచంద్రరావుగారు రైతులమొరలను విషయ యిట్టి సభలకు తమనీలవార్లు కలెక్టరు ఒచ్చి తామును జిల్లాలోని యొక జేయము లూసిన కడు శ్రేయముని నుడిచిరి. మండలవాసులందఱు ఒకటో జేరి తమకష్టములును జెప్పుకొనునప్పుడు జిల్లా అధికారులుకూడ నుండితీరవలెనను ఈ త్రెయ్య గవర్నరుగారు చేసిన కడుభాగని తోయియున్నది. ఇట్టి సమావేశముల తేలెంచిన జిల్లాధికారుల కెట్టి పరిపాలనా పోకర్మములు లభించునో ఎట్టి యావధిము చేకూరునో చెప్పామంటుంటే లేదు.

మండలసభలో జరిగిన యుపన్యాసములలో వెల్లడగుచున్నది బాగ్దేవించినది రైతులస్వామ్యము. రైతులలో యువకులు వెల్లడమంది తమ కష్టములును వివరించుచు

నరసమైభావతోను వ్రాసినదివిరి. పూర్వము ప్రతివిషయమున వారికితెలిసికా, తెలియకపోయినా స్వామ్యమువాదలే లేది యెనో కొన్ని యవకతనకమాటలను మాట్లాడుచు వచ్చిరి. ఇక్కడో రైతులు స్వయముగా వచ్చి మాచచ్చటించుటచేత వారి కష్టములన్నియు అతభర పూర్వకముగా నందరికి విశదమైనవి. వారి యుపన్యాసములను బట్టిమాడగా రైతులపక్షమైయుండుట మితి మేర లున్నట్లు తోచును. వీరిలో చాలభాగము నీటితూములు నీటిసప్లయకి సంబంధించి యున్నది. డి. పి. డబ్ల్యు కా భి వారి వాదలే వెల్లడముగా గనబడుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి విషయమై తగు కట్టుదిట్టములు జేయ ప్రార్థింతులు.

ఈ మండలసభలో వ్యవసాయ సంబంధమైన తీర్మానములు, స్వపరిపాలన, జీవాదాయ ధర్మాదాయములు, బాపట్లలోని ఎలకుల, యావాది శిక్షింపబట్టు, జేకభావము, గ్రామ పంచాయితీ యొక్క తీర్మానములు మిగుల చక్కగా చర్చింపబడినవి. మరియు స్వదేశోద్యమమును గురించి మాట్లాడిన నడింపల్లి నరసింహారావు (బారిష్టరు) ఇటీవలు నూర్యవారాయణ గార్ల యొక్కయు, జేకభావలను గురించి మాట్లాడిన విన్నకోట రంగారావుగారి యొక్కయు, డెల్టాభూములు, నీటితూములను గురించి మాట్లాడిన మందావేంకయ్య వెంగండ్ర వెంకటసుబ్బయ్యగార్ల యొక్కయు, గ్రామపంచాయితీ విషయమై మాట్లాడిన రామస్వామి గుప్తగారియొక్కయు మాటగుకావలను గురించి మాట్లాడిన కొండవేంకటప్పయ్యగార్ల యుపన్యాసములు మిగుల క్లాసునీయుము.

మరియు ఆంధ్రీమాతను సూర్య చంద్రిమాళి చిదంబర రావుగారిచే రచియింపబడిన పద్యములు మిగుల రసవంతములుగాను భావగర్భితముగాను నుండి సభ్యులహృదయముల నాకర్షించినవి.

మొత్తముమీద మండల రాజకీయసభను జయప్రదముగా కొనసాగించిన రామచంద్రరావు పంతులుగారు మిగుల వందనీయులు. జయప్రదమునకు ముఖ్యహేతువు పంతులుగారి ఓరిమి, కట్టుదల, నమయోచిత సంభావణ, మాన్యు గు నుగుణ రాజములని చెప్పవచ్చును.

ఒక బంగారు పతకము.

తెనాలిలోని ఆహ్వాన సంఘమువారు మండల సభలో బాటు ఒక ఇండిస్ట్రీయల్ ప్రదర్శనమును గూడ చేతుమని ప్రోత్సహించిరి. కాని దానివిషయమై అంతగా కృషిచేసినట్లు లేదు. కాని గుంటూరునివాసులైన బి. ఎన్. సింగు గారు తమచే నూతనముగా తయారుచేయబడిన ప్రాజాధార-కుటుంబ సంరక్షణ-చతుర్థాంశ మార్గము, మాన్యుగు ఆయుర్వేద ఔషధములను ప్రదర్శనార్థమై గొనితెచ్చిరి. వారిలో కొన్నింటిని కొండలుపెద్దలు పరిక్షించి మంచిదని యభిప్రాయపడిరి. అంతమీద సన్మానసంఘమువారు ఒక బంగారు పతకమును బహుమతిగా బి. ఎన్. సింగుగారికి యిచ్చెదమని నిండు సభలో పిల్లలమరికి అంజనేయులు గారిద్వారా వెల్లడి పరిచిరి. ఇట్టి ప్రోత్సాహకరములైన తోడ్పాటులే స్వదేశీయ పరిశ్రమాభివృద్ధికి కుభనూచకములు. — ఒక ప్రతినిధి.

గుంటూరుమండల సంఘసంస్కరణ సభ.

సవరణలు.

గుంటూరునుండి కనపర్తి మార్కండేయ శర్మగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

తెనాలియందు జరిగిన గుంటూరు మండల సంఘ సంస్కరణ సభలో రెండు తీర్మానములనుగూర్చి నేను మాట్లాడియుంటిని. మీప్రోత్సేక విలేఖనము నేను మాట్లాడిన విషయములనుగూర్చి పారబాటుగా మీకు వాగిసియున్నాను. 80-8-16. మీయాంధ్రప్రతికయందు చూడగా ఈవిషయమును గ్రహించితిని.

అతివాక్య, రజనీల వివాహములు.

"అతివాక్య"యనగా 8 వ సంవత్సరమునకు పోల అగును. అట్టియమ్మలూ శ్రీలక్ష్మి వివాహముచేయుట ఆశాశ్రీయము. పురుషులకు 18 సంవత్సరములకు పోల వివాహము చేయదగదు. ఋతుమతీవివాహములు తగవుగాని చెప్పితిని.

నమోదయనము.

నమోదియన మొరవైనవారిని పోయివచ్చి తమతో సంఘమునందు చేర్చుకొనవలయు నని నేను చెప్పలేదు. నే చెప్పినవిషయ మేమనగా "కవియగమునందు బ్రహ్మశ్రుతియు వైశ్యులకు నమోదియనను నింద్య మని చెప్పబడినదిగాని కూతురుల నింద్యముగా చెప్పబడ లేదు మన జే కా భివృద్ధి కారాధరభూతములగు శిల్పగురులనుగూర్చి గ్రహించుటకు

గదా ఇప్పుడు మనము శాస్త్రముల సరిక్రమించియెను విదేశీయులకు పోలమునని తీర్మానించుచున్నాము. ఈ శిల్పములు మాన్యుగునని శూద్రులకుగాను శాస్త్రములందు విధింపబడి యున్నవి. అట్టిశూద్రుల నోటిదగ్గరకును మీరేల గ్రహించ ప్రయత్నించెదమో వెకటిభాగ్యములు కూడా దీల నగుకొనికొరని మీరనుచున్నాడగదా! నిజముగామీరు శూద్రులకు మీకంటే తక్కువరీతియందు చున్నవారిని వృద్ధికి తీసికొనివచ్చుటకయి వ్రాయుచున్నచేదచే అట్టి శిల్పాధికమును అభ్యసించుటకు వారికి యరకాతమున కలగజేయును. ఇచటగల శూద్రవృత్తులలో జొరబడి వారికికేకమునకుగల జేయుటచేతనే మీయందు శూద్రులు తిరస్కారభావమును చూపుచున్నారు. మీప్రార్థన యశముగడించినది. ఇతరభాషల జీవితవృత్తుల గ్రహించుట చేతగాదని ముమ్మాటికి నమ్ముచు అ చెప్పి ఈ తీర్మానమునే నిరసింపితిని.

మాతృజేయ యత్నించుట

గుంటూరునుండి మాదిలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

గతనెల 18 వ తేది గురువారమునాటిరాత్రి మా గుంటూరు ఆగ్రహారములో పోలూ మనుమతరావుగారి గృహమున గాపురమున్న గొల్లపూడి దుర్గాప్రసాదరావుగారు, వారి భార్య, బావమరది మరియు నూతనపురుషుడు విడిగించుచుండిరి. ఈ నూతనపురుషుడు దుర్గాప్రసాదరావుగారికి పూర్వకరితుడట. ఆధరాత్రి అరునప్పటికి వారిగృహముందు వెద్దగోల జరిగెను. కేకలువని, చుట్టూప్రకృలపాద, ఇంటిలోనికి దుముకునప్పటికే ఆ నూతనపురుషుడు దుర్గాప్రసాదరావుగారిని కత్తితో నాణగయితుప్రోజేయుట బోడిచెను. అడ్డమునచ్చిన ప్రసాదరావుగారిభార్యను బావమరది గూడ కత్తితో పోడిచెను. ఎరికి వెద్ద గాయములు తగులలేదు. వారు మాతృపుర ఆరువత్రిలో నురక్షితముగా నున్నారు. మాతృజేయ బ్రతుక్కించిన పురుషు డిప్పుడు నవజేయులలో నున్నాడు.

ఈ మాతృకు పలువుర కలకారణములు చెప్పుచున్నాడు. కాని నిజము తెలియదు. నూతనపురుషుడు రాత్రి ఒంటి గంటకు లేచి ఇరుపపెట్టె పాళవుచెసి అడుగగా వారియ్యనందున కత్తితీసికొని పోడిచెననియు చెప్పుచున్నాడు. సత్య సత్యములు భగవంతున కెనక. విచారణమీదగాని సత్యము వెలువడదు.

పురూరు ప్రావిడెంట్. — నెల్లూరుజిల్లా కోర్టువారలూ కాలో చేరిన దండిగుంట గ్రామమున జూనునెల 3, 4 తేదీలలో జరుగెను. ప్రభువుపురూరు ప్రావిడెంట్చేతను సభకు రాబోవు పురూరుప్రావిడెంట్ మహాజనులకు వాహ్యము చేయుటకు వాహ్యసంఘము ఏర్పడింది. దండిగుంట నూర్యవారాయణ శాస్త్రీగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగాను, వాల్మీకిరామయ్య గారును, వాల్మీకి కామక్షయ్య గారును కార్యదర్శులుగాను పురుగు నుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రీలుగాను కోశాధ్యక్షులుగాను నియమితులైరి

ప్రథమ రెడ్డిమహాజన సభ

ఈ సభ రాబోవు జూన్ నెల 16, 17 తారీఖులందు నంబూరులో జరుపబడును. కులాభిమానులగు రెడ్డి మహాజను లందఱు తత్సభ కరుదెంచి జయప్రదముగ జరుపుటకు వేడుచున్నారము. నంబూరు గ్రామము గుంటూరునకు 8 మైళ్లు దూరమున నున్నది. నంబూరు, స్టేషనుకు 2 మైళ్ల కలదు. బండ్లు సిద్ధముగా నుంచబడును.

నంబూరు } కూనం బాపిరెడ్డి
గుంటూరు జిల్లా } ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు

అమృతాంజనం డిపోవారి దవె వ్యవధములు.
రూ.అ.
మూలశంకకు తైలము డబ్బి 1-కి 0 12
కలరామాత్రలు. వాంతిభేదులకు 0 6
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి.

ఆంధ్రోద్యమము.

I

వెన్నెలపంటి అప్పారావుగారి నిల్లు మామేర వ్రాయుచున్నాము:-

ఆంధ్ర మహాసభ కాకినాడ పురంబున గతనెల 8, 9, 10 తేదీలందు జయప్రదముగా జరిగెను. దానిని గురించి ఆంధ్ర ప్రతిక కేసు వ్రాసింది మాదకపూర్వమే మార్గ సుధ్యంబున నది వ్రాయుచున్నాడను. ఏ విధమున జూదమును సభ జయప్రదముగా జరిగిన దనుటకు సందియము లేదు. కాకినాడ పురవాసులు ప్రతినిధుల కేలాటి కొరంతలు లేక వారి కన్న విధములగు సౌకర్యము లొసర్చి రనుటకు సందియము లేదు. ప్రభుత్వ దిశసమంతయు సర్వాన సుభాధ్యక్షునియొక్కయు, అగ్రాధికారినియొక్కయు సుపర్యవేషములతో సరిపాటుగా సాయంకాలము మరుదినముజరుగలసిన కార్యక్రమముయొక్క చిత్తు తీర్మానముల జాగ్రత్తగా. ఈ విషయ తీర్మాన సభ యందలి చర్చ రసవంతముగా నున్నదని చెప్పవచ్చును. కాని 9 తేదీ సాయంత్రము జరిగిన "ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్ర" చర్చా సమయమున "రక్తి" కట్టడవిషయపు యభిప్రాయము. ఈ రక్తి కట్టటకు విశాఖపట్టణమునుండి వ్రేలినిధిగ నేలించిన వర్గంబు లక్ష్యపెరిసి, హంతులుగాయను నెల్లూరు చిత్తూరు మండల వాసులుగా వచ్చిన ఆనరబిలు అనుచెల్ల కృష్ణారావు పంతులుగారు దివాన్ బహదూర్ నెమలి పట్టాభిరామారావుగారు కొంతకాలము యున్నారు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర మధిలమీయ ఆంధ్ర భక్తులకు వైచిత్ర్య కాక, ఈ కర్తవ్యపు అగాధనాధిపతియైన సర్వాన సుభాధ్యక్షులు కూడ గొంత వరకు అభిప్రాయ భేదములు కలవారుగ గనపట్టిరి. కనుక వీరందఱు వారి యాగ్రహమునకు వాత్సల్యము లేదు. అయినను వీరు ప్రోగ్రెసివ్ యెడదగినవారు కాదు. వీరందఱు వాయక వర్గములోలేరన వారు. ఆంధ్రోద్యమమునకు బెక్కు సేన లొంగుచున్నవారు. వైర వ్యవహారములు కలవారు.

10 తేదీ యందయిన ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్ర తీర్మానము చర్చకుగొనిరావలసింది. ఈ విషయమున సుపర్యవేషించిన వారిలోని బృథము లందఱును త్రవ సర్కారులలోని వారే దత్తమండలములనుండి యేలించిన యొక్క ప్రతినిధి ఈ తీర్మానమునకు గదన పూర్ణామోదమును జూపెను. అప్పటికే కాలాతీత మగుచుండెను. నెల్లూరు మండలి ప్రతినిధులు తమ మండలము యొక్క యుద్దేశములు ఆంధ్రోద్యమమున తెలియజేయుటకు దమ వారిలో నొక క్కరికిని సభకా కేసులు లేకపోయె నేయని సందియమునుండ అనుచెల్ల కృష్ణారావు పంతులుగారు లేచి ఆకాలమే సభ్యులు భోజనములకు నేగ నాకురవను సమయమున సభ్యులకు దమవాయి (ప్రవాహముచే నభ్యులల) వాడవంతులైచేసిరి తమవార కాటం రెడ్డి ఆదివారాయన రెడ్డి గారును సుపర్యవేషించి వైచిత్ర్య కాక సర్కారులవారు కాని యుపసాధ్యక్షులలో నెమలి పట్టాభిరామారావుగారు నొక్కఁడు. కాని ఆంధ్రోద్యమమునకై సాటు వడు ప్రయత్నములలో నొకరిద్దఱులకప్పు తక్కినవారు మాట్లాడలేరి. సభాధ్యక్షులైన మోచర్ల రామచంద్రారావు పంతులుగారి యొక్కయు పోలవరము జమిందారుగారి యొక్కయు అభిప్రాయములు విన్నవించుట. అందుచే వాంఛి రాష్ట్ర వాడుల మనంబులకు సంతృప్తిలేదయ్యెను. నెల్లూరుమండల యుప సాధ్యక్షుల విద్వత్తయభిప్రాయములు వీరి యభిప్రాయములకు భేదములగుట నుప్రసిద్ధము. కనుక సభ సలంకరించిన వైరుధ్యము గౌరవనీయులలో మార్గము చాలమంది యభిప్రాయముతో కేకీ భరింపక భేదించిరి. వీరు భేదించుటకు గలకారణములు ధూపురు పలువిధముల చెప్పుచున్నారు. కానికాసంసభలలో బరి చేయుచు, నప్పటిమీయసభనుజేడ బృథుత్వము వారెంత నెమ్మదిగ నుండును ననుచున్నదియు జెలిసికొని తొందర తగుటచే లాభములేదనియే మీదృఢాభిప్రాయములని నేను నమ్ముచున్నాను. కానిచాలమంది ముఖ్యోద్యమ నాయకులను విషయ నిర్ణయ సభనుండేర్పఱుపఱుపడినతీర్మానము అంగీకరింప బడనిచో ఏమియోమునిగి పోవుననితలంచిరి. గౌరవనీయులు మాత్రము చలించలేదు. వారుతమ స్థిరత్వమును కాపాడుకొనిరి. చాలమంది ఒప్పుకొనినను, గౌరవనీయులొక్కొకనిచో, వీరు మువ్వకమైనను, బృథుత్వము వారికేఆంధ్రోద్యమము పట్లయడ రణ యుండదను భయమురాష్ట్ర వాడులకు గలదు. అదినిజము. ఇందుచే నేను ముందరి సాధారణ ప్రతినిధుల వోట్లు ఈ మార్గ రివోల్టకు పరితూగ లేననుట నుచ్చయ నున్నది. కనుకనే రాష్ట్రవిషయమై ఇంతతీవ్రమైన చర్చ

జరుగవలసి వచ్చినది. ఈ చర్చలో ఉద్దేశము అధికముగా గనపట్టుచున్నది. ఇది సాధారణముగా విద్యార్థులలో మండలములనుండి. ఇది ఈ సభయందు విద్యార్థిదళమున వారియందు గూడ సుంతుటచే నొక్కొక్కమయమును కాంతముగై యగు రామచంద్రారావు పంతులుగారి కాంతమునకు కూడ భంగము కలిగెను. ఉద్దేశములచే లాభములు వెక్కులు నష్టములుకూడ కొన్నికలవు. అభిప్రాయభేదములు కలవారి నుడువులు వినుకుండ కాంతికి భంగము కలిగియుట ఉద్దేశము యొక్క మొదటి నష్టముగా నున్నది. అభిప్రాయ భేదము లే నప్పు డభిప్రాయ కరకాళము లేదని విద్యార్థులయభిప్రాయము. అభిప్రాయ భేదము లేనప్పుడు విషయ నిర్ణయసభలోని చర్చ రక్తి కట్టిన దనుట కేమాత్రమున విలువలేదు.

మోచర్ల రామచంద్రారావు పంతులుగారి యభిప్రాయములు కృష్ణ గోదావరి జిల్లాలోని విద్యార్థులగు చాల మంది యభిప్రాయములతో నెట్లేకీభవింప లేదో, అట్లే నెల్లూరు మండలమునందలి విద్యార్థులగు చాలమంది యభిప్రాయముతో ఆ ముంచెల్ల కృష్ణారావు పంతులవారి యభిప్రాయము లేకీభవింప పోయియును. వారు నిష్పక్షపాతబుద్ధితో నీసంగతి సభయందు విన్నవించుట దె ల్పియున్నారు. వారు తమ యభిప్రాయము లేమండలమునందలి విద్యార్థులకు యభిప్రాయముతో వేరుగ నుండవచ్చునని తెలుపుచే వారి గౌరవము మరింత యధిక మగుచున్నదేకాని వేరుకాదు. నెల్లూరుమండలమునందలి విద్యార్థులు ఒక్క-ఆంధ్రోద్యమ విషయముయొక్క ఆంధ్ర రాష్ట్రవిషయముయొక్క విన్నవమైన యభిప్రాయములు కలిగియున్నను ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమునకు విముఖులుగనుండువారి వాదములకు "ఆంధ్ర మహాసభాసమి" పంతులువారి కత్తుమునఁ బ్రయత్నించబడిన ఆంధ్రోద్యమము" ఏమి సుభాధాము లిచ్చుచున్నచో రెండవ వ్యాసమున జూచెదము కనుక దీనికి బృథుత్వ తరమిచ్చువారు అన్ని వ్యాసములు చూచిన తరువాత అట్లుదయ జేడెదము.

బంగళా పోలీసువారి చర్య.

సి. ఇ. హెచ్. బీ. మెనుగాన "ఇంగ్లీషును" పత్రిక కిటుల వ్రాయుచున్నాడు:-

"అయ్యో, నేను వ్రాయు నీక్రిందియంశమును మీపత్రికలో ప్రకటింప గోరుచున్నాను.

18 నెలలక్రిందట తన్నులూరు అను బెంగాలీవానిని నామోటాబుడిని తోలుటకు నియమించి యుంటిని. అతడు మంచి పరిశ్రమ గలవాడనియు గౌరవపాత్రుడనియు నా యభిప్రాయము. పత్రిక ఉదయమునకు 7, 8 గంటలకు వచ్చి రాత్రి 8-10 గంటలవరకు సర దేవది. మును నన్ను కనిపెట్టుకొని యుండును.

అతడివరలో ననేకులవద్ద తనచేసి మంచిమంచి సర్వావకత్రముల బడెనుండెను. క్రిందటి ఫిబ్రవరి నెలారంభములో పోలీసువారు లంచము లిచ్చుని తన్ను బాధించుచున్నారని అతడు నాతో చెప్పియుండెను.

ఫిబ్రవరి 10 తేదీన ఒక పోలీసు ఉద్యోగి నావద్దకు వచ్చి తన్నులూరుగోపిదే కేసులో నేనుచేసిన యుండెనియు అందులకు నిదర్శనముగా తనకు వలసినంత సాక్ష్యమును దియు చెప్పి వానిని జెయిలులో నుంచెను. నేను వానితోఱకు జామీనుగా నుండెనని చెప్పి నప్పటికిని ఆ యుద్యోగి నా మాట లక్ష్యము చేయలేదు. అటు నెలరోజు లుండిన పిదప విసిగి వానిని విడదీ పెట్టిరి.

తమ యుద్దేశము నెరవేరకుండుట వారు ఈర్ష్యనహించి కొలది దినములలోనే వానిని మరల జెయిలులోనుండి కొన్నిదినములైనవార విడదీ పెట్టిరి. అటువైరి వానిని పోలీసువారు హాయిగ విడచెదరని ఆ నేకమంది తలంచిరి. కాని వారి కుచ్చితములు మరల గొప్పవ కారంభించినది. వారిని వానిని హింసించిన లోకులను మూసంతురుని యించి అతీహాస పోలీసువారిచే వానిని ఖైదు న పెట్టించ బ్రయత్నించిరి. క్రిందటి మంగళవారమునాడు అతీహాస పోలీసు ఉద్యోగి వానిని తీసికొనిపోవుట కొఱకు నావద్దకు రాగా వానిని తీసికొనినెట్లుటకు వీలుకాదనియు, కారణము ముందుగా తెలుపవలయు ననియు నేను చెప్పితిని.

గురువారమునాడు అతీహాస పోలీసు ఉద్యోగివద్ద నుండి నాకొక జాబురచ్చినది. అందు నా మోటారు తోలు వాడు మరునాడు రెండుగంటలకు తన వద్ద హాజరయ

యుండవలెనని యుండెను. మరునాడు నావన్నా లూలు తన్ను కాదాట 10 గంటలకు రావలసినదని పోలీసునా రుత్తరపు చేసియు చెప్పెను. అటులనే నేను వానిని పంపించితిని. రెండుగంటల లభదక్కడ వేదియుండెను. గాని ఏపోలీసుఉద్యోగియు అతీహాసమునండి రాలేదు. ఆ సాయంకాలము నేను కలకత్తానుండివచ్చు సరికి లూలుని ఆదినమంకియు తిండిలేక ఎండలో చూర్చి సాయంకాలము వాని చేతులకు సంకెలు తగల్పి తాగ్లతో కట్టిచేసి అతీహాసము తీసికొనిపోయిరి. అప్పటి నుండియు వానిసంగ లేమియు నాకుతెలియలేదు.

అతడిమి తన్ను చేసిందియు తెలుపలేను. తన్నుచేసినటుల ఋణాత్మకదైనదాక వానిని గౌరవభావముతోనే జూడవలసి యున్నది. గొప్పసీతితోనుండి గౌరవపాత్రుడగు వానిని సహితము పోలీసుఉద్యోగములో చేరినంతమాత్రమున జవానాదగ్గర నుండి ప్రతి పోలీసుఉద్యోగియు వానినిపట్టుకొని అగౌరవము జూపుటకు ఈదేశపు నిబంధనలలో అధికారము కలుగుచున్నదేమో గాని అది చాలా అక్రమముగా నున్నది. అటులన్న యెడల ఆ యధికారములేసినవేరువలసి యున్నది. లూలుకొఱకు నేను జామీనుండి మీద వలయునపుడెల్ల వానిని మీ కప్పు చెప్పటకు నేను పూచీవడెదనని చెప్పుచున్నను నామాట నిర్లక్ష్యముచేసి వానిచేతులకు సంకెల్లు తగల్పట కేవలము అన్యాయము!

ఇట్టి ఘోర అన్యాయము అధికారుల అధికారలోప మును గనబడుచున్నది. అయినప్పుడు కానప్పుడు గూడ ఇట్టి అధికారము కనబరచిన ఆయధికారులవై జనలందరికి అసహ్యము గలుగుచున్నది. హిందూదేశమున పోలీసువాని ఎంతయో అసహ్యకరముగా చూతురన్న ఆశ్చర్యము పొందవల సినంతవరము లేదు. మూలముని యెడల ప్రసరించినటులనే ఇంగ్లాండులో పోలీసువారు ప్రసరించెయెడల వారిగతి యేమి కారణమియందునో చెప్పలేరను. కారణములేకయే జనుల పట్టుకొని వారికి క-రాగార శిక్షవిధించిన పోలీసువారి నేమి చేయుటకును ఈదేశమున వీలులేనట్లు కనిపించుచున్నది.

ఈ విచిత్రవాదకమంతయు పూర్తియైన పిమ్మట నేను కొంచెము వ్రాయవలసియున్నది. తన్నుక తోకచో వ్రాయ నుద్దేశించుచున్నాను"

శ్రీవిద్య

పారిశ్రామిక పాఠశాల

(రంగారెడ్డి గున్నయ్య కాశ్రీగారు)
శ్రీవిద్య కృత్తి పొందుటకును, అనాథ శ్రీల యస్థితి తొలగించి ఆర్థికస్థితియు కృత్తిపొందుటకు శ్రీలపూర్వకములయమును సాపించుట అత్యవశ్యకము. శ్రీశిక్షకురాంధ్రు దొరకకపోవుటచేత శ్రీవిద్యయు, పశ్చిమ కృత్తిపొందలేదని మిళిందాకి తెలిసియేయున్నది. కాని అట్టిపాఠశాలలువ్యాపించుటకు పృథుత్వములు మనముచేయక బృథుత్వము వారియొక్కయు మిమనవారి యొక్కయు సహాయమునకు వీరికింపుచుండుట వంగ మనశ్రీలు లాగువడనేరదు. ఈవిషయమును గురించి నేను నా నా గ యు సువర్ణరమల నుండి అనేక ఆంధ్రమహాసభలలో మంచిచేయుగా భగ్యునితగల భూపతిరాజు వేంకటవతిరాజుగారు రు 800 లు ఖర్చునెట్టి ఒకహిందూదిశంతువును బృథుత్తికిపంపించి, పరిశ్రమలు నేర్పించి తెప్పించివారు సాధారణ విద్యయు, పరిశ్రమవిద్యయు నేర్పుటకు పాఠశాల స్థాపించెయెడల నెలకు కనీసము రెండురందల రూపాయలు ఖర్చునెట్టవలెననియు రు 2000 లు విలువలేదని పాఠశాల స్థాపించుటకు వీలులేదనియు ప్రభుత్వమువారి అధికారి వ్రాయుటచేత పాఠశాల నేటికరకు స్థాపించబడలేదు. అనేకమంది ఆంధ్రమహాసభలకు ప్రార్థనలు పంపించినప్పటికి నేటికరకు యే వ రు ప్ప సహాయము చేయలేదు. భూపతిరాజు వేంకటవతిరాజుగారు వారినిలే అనేకమంది ఉదారగుణముగల ఆంధ్రులున్నారని తలంది నదరు పాఠశాల విశాఖపట్టణములో స్థాపించుటకు నిశ్చయించి శ్రీశిక్షకురానిని నియమించివారు. ఆంధ్ర మహాసభ లందఱు తమ కేక్రికొలది సహాయము చేసినయెడల త్వరలో పాఠశాల స్థాపించబడును. క్రింద అనేకమంది శ్రీశిక్షకులు దొరకగలరు. కొంతమట్టులు చదిదియున్న విరింతువులు మొదలగు శ్రీలు ఈపాఠశాలలో కనీసము ఒక సంవత్సర ముండియెడల ఉత్తరవిద్యయు పరిశ్రమయు నేర్చుకొని శిక్షకృత్తి చేయగలరు శ్రీవిద్య అత్యవశ్యక మనియు, శ్రీశిక్షకులను నియమించ వలసినదనియు పత్రికలలో వ్రాయుట, ఉపసాధనము లిచ్చుటలన కార్యము లేదు. ధనము ఖర్చునెట్టి కష్టపడిఅందుకు తగినవసూలు మనము చేయవలసియున్నది. కొన్ని పలు ఆంధ్రులువారు చేయుచు. కొన్ని మును చేయవలసి యున్నది.

ఈ పాఠశాలనుగురించి సహాయము చేయదలచిన మహాజనులందఱు, కొకాధ్యక్షులగు మల్లియదుగుల బంగారయ్య గారిచేత తమకు తోచినధనము పంపించుటలందుకు ప్రార్థించుచున్నాను.

విషయానుక్రమణిక.

గుంటూరు నుండి వధి	2
ఆంధ్రోద్యమము, బంగాళా పోలీసువారి వర్తన	3
కాళావాస్తవము	
మూడుమాసముల గ్రంథములు	4
బిట్టు, పోలీసువార్తలు	5
బంగాళా మహాసంగ్రామము	
సత్య కర్తవ్యవార్తలు	6
వాణిజ్యరీతి, తిరుపతి వార్తలు	7
కేసుల తిరుపతి వార్తలు	8
ఇంగ్లీషు పత్రికాముఖము	9, 11, 12

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ జూన్ నెల 2-వ తేది

శుక్రవారము

మూడుమాసముల గ్రంథములు.

ఇదివరలో మన యాంధ్రభాషయందు వెలువడుచున్న గ్రంథములు క్రమక్రమముగా సాఖ్యముగాను గుణమునందును అభివృద్ధి పుగుట కావరాదని మొదటియుంటిను. పులిమి వ పుటల మధ్య యుద్ధ మొకటి సంప్రాప్తమయి బహుకాలముగా నడిచుచున్న ఉన్నతుతియు పోయిన కన్న సామెత సాధకము కాజొచ్చినది. కడచిన సంవత్సరాంతపు మూడు మాసములలో ఆంధ్ర భాషయందు, సంస్కృతము నాగరము అరవము క్రాంతిభాషలతో చేసిన ద్వైభాషిక గ్రంథములు పోషి పేసినయెడల, 171 గ్రంథములు ప్రకటితమయ్యెను. ఈ సంవత్సరపు మొదటి మూడు మాసములలో ని సంఖ్య యింకను తగ్గిపోయినది. అన్ని గ్రంథముల సంఖ్యయు 130. అందులో పదిమూడు గ్రంథములు ద్వైభాషికములు, త్రైభాషికములు పన్నెది. అనగా మొత్తముమీద ఈ సంవత్సరపు మొదటి మూడు మాసములలో మనరాజధాని నుండు బడిబిల్లలకొరకు వ్రాసిన గ్రంథములలో కూడ 147 గ్రంథములు వెలువడినవట స్పష్టము. ఇందులో బడిబిల్ల కామల గ్రంథములను తీసివేయుచు మిగిలిన మనబాధాముఖముల కనుమన్నవి. 20 గ్రంథములు విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహకరములు. అనగా మనయాంధ్రగ్రంథ రత్నలు చిన్నవి, పెద్దవి, శతకములు, ఉపన్యాసములు, కావ్య వివేకలతో సహా 120 గ్రంథములు ఈ సంవత్సరపు మొదటి మూడు మాసములలో ప్రకటనగలిగినా రనట. ఇతరస్వల్ప సంఖ్యలోనైన మంచిగ్రంథము లున్న వా యనిన వామెమును అంత ప్రోత్సాహకరముగ కన్పించలేదు. కడచిన సంవత్సరాంత మందలి మూడు మాసముల జాబితాలో చరిత్రక్రింద ఆరుగ్రంథములు, కితలక్రింద 4 గ్రంథములు కానవచ్చెను. ఏ యెరోహయ్య చరిత్రమో ఏ ప్రపంచచరిత్రమో చరిత్రలలో జాబితా చేయబడినవి. ఈ పర్యాయముక్కులో మొదలు కానరాలేదు. ఇతరముఖ్య భాగములలోను ని సంవత్సరపు మొదటి మూడు మాసములు ఎక్కువ బీజపడి యున్న వనియే చెప్పుక తప్పదు. వివిధచరిత్రములు గత సంవ

త్సరాంతపు మూడు మాసములలో 7 కన్పించుచుండ ఈ సంవత్సరాది. మూడు మాసములలో రెండు మాత్రము పోషమాసి యున్నవి. కథా విభాగమునను ముప్పది యారు ఇరువది యై కృతించినది. నవలల స్వభావమునం దైనను అభివృద్ధి యున్నట్లు లున్నదా యనిన నదియును కానరాదు. భాషాంతరీకరణములే ఏకు కలవు. చిరుకథలు, ప్రాత కథలు వదునొకండు పోగా రెండు నవలలు మాత్ర మొక రీతిగా స్వకపాల కల్పితము లడిపించుకొన దగినవిగా దోచుచున్నవి. వీనిని పరిశీలించినం గదా వీని మందలి సాగస్యము వీని యందలి గుణము బహుబహుళ. కావ్యముల క్రిందను మ్రోగమే కానవచ్చుచున్నది. గత సంవత్సరపు తుది మూడు నెలలలో 17 కావ్య గ్రంథములు వెలువడగా ఈ సంవత్సరాది మూడు నెలలలో 11 మాత్రమే వెలువడినవి. ఇందులోను ఒక్క లంకావిజయ మొకరీతిగ్రంథముగా దోచుచున్నది. తక్కువగల నెల్లము బహుసామాన్యములు. నాటకప్రపంచమున మాత్రము ఈ సంవత్సరాది మూడునెలలును కొంత యభివృద్ధి చూపినవి. ఎనిమిది వదునూగు విజృంభించినవి. అయిన విందును గూ మెం పో విశేషము కానరాదు. ఇందులో మొట్టమొదటి మరల యథాప్రకారముగా పౌరాణికములు. వీనిలో కృష్ణమాచార్యుల బృహన్నల చేరి యున్నది. ఒక్కటి భావకృత సంస్కృతనాటకమునకు మానవల్లి రానుకృష్ట కవి గారు రచించిన భాషాంతరీకరణము. రెండు చారిత్రకనాటకములును రెండు సాంఘికములును కానవచ్చుకొంత సంతృప్తికరము. స్వతంత్రనాటకము మరెయొక్కటియుం గలదు. నాటకములన లే నే విజృంభించిన మరెయొక విభాగము బడిబిల్లల గ్రంథములు. ముందు మూడు నెలలలో 20 గ్రంథములు. విమర్శ మూడు మాసములలో 26 అయినవి. ఇచ్చట నొక్కవిశేషము గమనించవలయును. నాటకములు ప్రదర్శకసమాజములకొరకై విశేషతః వ్రాయబడు చుండుటచేత ప్రదర్శక స్థానములలోనే చెల్లుబాడయ్యుచున్నవి. ఆవిధముగా నెట్టి నాటకరచనకుం గూడ ప్రోత్సాహ మున్నది. విద్యార్థులకు నుద్దేశితము లయిన గ్రంథములు వారు కొని తీరవలయును. కావున నీ తేగ గ్రంథములు వ్రాము వాడికిని ప్రోత్సాహ మున్నది. అందుచేత నాటకములు విద్యార్థుల కొరకు నుద్దేశితమగు గ్రంథములు ఇవి రెండును ఎంత దారుణ యుద్ధకాలమైనను అచ్చగుచునే యున్నవి. తక్కువగలవి యుద్ధపు కాకచే శుక్కించిపోయిన వని చెప్పుటకు సందియము వడ వనిలేదు. ఒకప్పుడు 0-2-4 ల వంతున అమ్మిన కాగితమును 0-6 0; 0-8-0; ల వంతున కొని గ్రంథముల ముద్రించి మంచి కాలముననే లాభము సంపాదించి యుట్టి ఏ గ్రంథకర్త, ఏ ప్రకాశకుడు ప్రకటనా కార్యమును నిర్వహింప గలడు? ఈ గొప్ప యాటంకముచే రచనయు తగ్గిపోవుచున్న దేమో యను ననుమానము కలుగుచున్నది. యధానంతరము పరిశ్రమలు ఒక్కపర్యాయము తలయెత్తికొనుననువా గున్నను గ్రంథరచన విజృంభించునని తలపెట్టు వారుండు రనుకొనజాలము. అందులోను సుచేతమున నిరోధకశాసనములక్రింద బడిముద్రణశాలలు కొంత నలంకిపోవు

నేని గ్రంథకర్తలయు ప్రచారకులయు గతి ఇంకను దుస్థిరము కాకమానను. ముద్రణావ కాళములు పుష్కలముగా నున్నందున ఎవ్వ రెన్నివిధముల ఖండించినను, రచనమాత్రము భాషలో నెక్కువగా సాగుచుండినది. నేటియుద్ధము కారణముగాను ముద్రణాలయముల నూతనావస్థలు కారణముగాను నిరోధితమగు రచనాప్రవాహము మరల యథావిధిగ సాగుటకు కొంతకాల మైనను పట్టు నేమో యని సంశయించుచున్నాము.

మెక్కాయాత్ర.

నేటి మహాసంగ్రామము వలన ఎన్నియో సంస్కృతులందు ఎన్నియో యాటంకము లకలిగిన రీతిని మనపోదరులగు మహమ్మదీయుల సాంవత్సరిక యాత్రకును నాటంకములు కలిగినవి. కడచిన సంవత్సరము ఈ ఋతువు ప్రారంభ మగునప్పటికి యుద్ధమప్పు డప్పుడే ప్రారంభమయి యుండెను. అయినను లక్ష్యపెట్టక మన ప్రభుత్వమువారు తగిన భోజనాది వసతులను యాత్రకులకు కల్పించుటకై జడ్డానుభోజనసామగ్రిలతో నొకలను ప్రయాణము చేయుటకు నుత్తరువు లిచ్చిరి. ఆవిధముగాను ఇతరవిధములుగాను మన ప్రభుత్వము వారు తోడ్పడుటచేత మెక్కాకు పోయిన యాత్రకులను బొంబయి హాజ్ కమిటీవారు కొంతవరకు సంరక్షించి మరల వారివారి ఇండ్లకు చేర్చుటకు వీలు కలిగినది. నాట ప్రయాణములు పడిన శ్రమ కొంత యిచ్చట వివరించుట అవసరము. సామాన్య సంవత్సరములలో 15,000 యాత్రకులు ప్రయాణమై పోవుచోట కడచిన సంవత్సరము 2400 యాత్రకులు మాత్రము హెడ్డానునకు ప్రయాణము చేయుపారెరి. వల్లించారి సాఖ్య ఇత కొద్దిగా నున్నను ప్రభుత్వమువారు మేము పైన వర్ణించిన రీతిని సాయము చేసినను కడచిన సంవత్సరము యాత్రకులు మహాకష్టములపాలు గావలసి వచ్చిరి. శిరిగి వచ్చుటకు స కాలమున నొకలు లేక పోవుటచేత అనేకులు బహుకాలము యాత్ర మై పోయిన తరువాత కూడ ఆ దేశములోనే ఉండవలసినవారైరి. నేటి యుడవలసిన ఆ కాలమున హజీరా, అనగా యాత్రకులు, తమవద్ద నుండిన సర్వస్వమును వ్యయము చేసినం గాని జీవముతో నుండుటకు వీలులేక పోయినది. కొందరు, సాపము, తిరిగి వచ్చుటకు గాను కొని పెట్టుకొని యుండిన టిక్కెట్లను గూడ అమ్ముకొనిరట! ఇది కడచిన సంవత్సరపు పరిస్థితి. నాటికిని నేటికిని ఒక్క సంవత్సర కాలము గడచి పోయినది. ఈ సంవత్సర కాలమును యుద్ధము జరుగుచునే వచ్చియున్నది. అందుచేత సహజముగానే నేటిదింకము ఇక్కట్లు లెక్కువయై యున్నవి. మెక్కా, మెదినాలలో నివసించుటయే మిక్కిలి కష్టమై పోయి యున్నది. ఇక్కడ పది రూపాయలకు అమ్ముచుండు బియ్యము అచ్చట రు 85 లకు అమ్ముచున్నదట! ఇచ్చట రు 2-8-0 లకు అమ్ముకొనును డబ్బా అచ్చట రు 15-0-0 లకు అమ్ముచున్నది. ఈ కారణములచేత ఆ కట్టణములలో నివాస మేర్పరచుకొని యుండుట్టి ప్రజలే గుడారము లెత్తుకొని మన దేశమునకు వచ్చి చేరుచున్నారు. జీవంపు కర్షు ఇంత యెక్కువ యగుట యట్లుండగా మన దేశమునుండి పోవు యాత్రకులకు ఇంకను నితర కష్టము లెన్నియో కలవు. యుద్ధకాల మగుట చేత ఓడల కంపెనీలవారు టిక్కెట్లు వెలుమిక్కిలి హెచ్చు చేసియున్నారు. ఎవ్వరైనను ద్రవ్య మంత యెవ నేమి పెట్టి పోవున మని

యాలాచించినను ఇతర రానుకూలములును తక్కువయైనవి. చక్కగా నిచ్చుటనుండి జడ్డాకు ద్రవ్యము చేరు సాధనము లేదు. తీసికొని పోయిన ద్రవ్యము వెంట తీసికొని పోవలసినదే, కాని ఇంతయేల తీసికొని పోవలయును, అచ్చటికి పోయి యింటినుండి తెప్పించుకొందము గాక యని యేమరి బయలుదేరి పోకూడదు. ఇంకొక సంగతి కూడ జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను. ప్రస్తుతము జడ్డాలో అంగక్రతినిధి యెవ్వడును లేడు. కాబట్టి బ్రటిషు ప్రజ యాత్రకుగాను అక్కడికి పోయిన యప్పుడు వీరి తేవలాభములను కనిపెట్టు వారెవరును నుండరు. వీరి కేయన్యాయము కలిగినను ఇదియేమి యని అధికారముతో విచారించగలవారెవరును లేరు. ఈయన్ని కారణములను బట్టియు వర్తమానవత్సరమున మెక్కాయాత్ర తలపెట్టుట తప్పక యెక్కువ వ్యయప్రయాసలబడుట గాక వేరు కాబాలము. అందువలననే బొంబాయి హజ్ కలిటీవారు ఇప్పుడే హెచ్చరికను ప్రకటించినారు. జడ్డాకు ఎప్పుడెప్పుడు ఏ ఏ యాత్రిక నాకలు ప్రయాణమాననట తెలియరాలేదట. పోవువారి కొరకు నాకలు కొంతవరకైనను సిద్ధముగననుట నిజము. కాని హజ్ కలిటీవారు మాత్రము ఎల్ల మహమ్మదీయ సోదరులను ఈ సంవత్సరము ప్రయాణము పెట్టుకొనకయిండుట శ్రేయస్కరమని ప్రాయచు ప్రయాణోన్ముఖులను నిరుత్సాహ పరుచుటకు ప్రయత్నించినారు. స్పష్టముగా మేము వర్ణించిన వై సంగతులను చదివిన తరువాత ఎట్టి భక్తాగ్రేసరులను హజ్ కలిటీవారి ప్రయత్నమును నిరసింపజాలరు. మా మహమ్మదీయ సోదరులు సంగతి సదర్పములను చక్కగా నాలాచించి హజ్ కలిటీ వారిచ్చిన హెచ్చరికవలన లాభము పొందుదురు గాక యని కోరుచున్నాము.

బాల్టిస్టరు పరీక్షలు - మనసరిక్షలు.

మొన్న ఈ ప్రకరణములో అంగసీమలోని బాల్టిస్టరు పరీక్షలలో ఈ క్రిందివిని పరీక్షార్థులు పరీక్షలలో తేరిరి.

పరీక్ష	అర్థము	తేరినవారు
కుడిపరీక్ష	68	41
కోడల్లా	47	29
ఇంగ్లీషులా	58	41
క్రిమియల్లా	35	25
స్వాత్యపులా	48	29
హిందూ మహమ్మదీయ లా	10	9
మొత్తము	256	174.

ఈయంకలను జరుపువారెవ్వర పరీక్షలయందు పరీక్షార్థి కారులయందు సాశ్వతముగ గ్రహింపక యుండగలరు. ఈహిందూ మహమ్మదీయ వ్యాఖ్యాత్రములలో ఒకటిగా తొమ్మిదిగురు కృతార్థులైరి. అంక నాటికి తొమ్మిది యున్న మాట. మన విశ్వవిద్యాలయ ఫలములకు ఆలోచింపుము. నాటిలో తొమ్మిదిగురున తోపిజేసిననేగాని మన విశ్వవిద్యాలయము గణ్యత సంభవించింది! అయినను మన కిక్కడంటే ఆ బారిష్టరుకే స్వాతంత్ర్య మెక్కడు. ఇక వ్యాఖ్యాత్రమే!

ధర్మ యునాని అయుర్యేవ వైద్యశాల.

హర్షిణి ప్రభువు గారు తెదలిపోన నుడువప్పుడు శిఖుసాధన యొక్కన ధర్మ యునాని అయుర్యేవ కళాశాల అప్పుడే ఒక్క సంవత్సరపు కార్యక్రమమును ప్రకటించగలిగింది. కడపిన ముప్పదియేకటియవ తేదీన బహుమానము లాకర్ల కాలలో పంచిపెట్టబడెను. కార్యనిర్వహణమును బట్టి ఆర్థులు శ్రీమ. వైద్య యోగ్యతా పత్రికల నందిరి. అడవారికి సంబంధించిన కాఖలో మాత్రము 9.928గురు రోగులు చికిత్స నందినట్లు తెలియుచున్నది. శకముగా శ్రీల కవి ప్రత్యేకము కాఖలోనూడ ఏ ఏ ఏ ఏ ఈ కళాశాలలో జేసిన పద్ధతులలో ఒక్క కాఖలో ఇంతవని జరిగి యిండుట మిక్కిలి విశేషము. శ్రీమ కాఖకుండి పురుషుకాఖకుండు దిగినయెడల విద్యార్థులు 107గురు కానరచుచున్నారు. ఇందులో రోగుల పట్టా పందినాథుగారు. హైయిలీ గారు మొన్నటి యెత్సనను

యమున సగ్రానాధిపత్యమున హిందీ చెప్పినమాటలనుక కాలాక కే కాక జేసినవైద్య పద్ధతులనుగూడ గౌరవాస్పదముగా నున్నవి. వారిననుసరించి పాశ్చాత్యకాత్రము సంపూర్ణస్వయం సంకలేదు. స్థాయియేను కాలేదు. పాశ్చాత్యభిప్రాయములను మార్చుకొని శాస్త్రయభిప్రాయముల నవలంబించుచున్నది. పాశ్చాత్యవైద్యకాత్రము పౌరస్వ వైద్యకాత్రమునకంటె గుణవత్తరమని యెవ్వరును చెప్పజాలరు. ఈ మాట లిదివరకేక పాశ్చాత్యప్రాధుని చెప్పినవైద్యము పౌర స్వవైద్యముల విజయమును కాపు కళాశాలలో బహుమతులిచ్చు పద్ధతిననుసరుపబడుటలో విశేషార్థము కలదని అందరను అంగీకరింపగలరు.

పంజాబు శాసననిర్మాణసభ

లాహోరు జూను 1.— సర్దారు సీంగ్ మజిత్తీయా, సర్దారు జడ్జి సింగ్, గావుబహద్దర్ రామకందాను రావు బహద్దర్ పండిట్ సియోనారాయణ్ నవాబు. సర్ బహారం ఖాన్, నవాబు జిల్ షిఖర్ ఆలీఖాన్ గారులు పంజాబు శాసన నిర్మాణసభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

డాక్టరు వి. సి. ఛాటర్జీ గారు.

లాహోరు జూను 1.— రెండు సెలవి క్రిందటి నుండి సెలవు తీసికొని హామియాపూరు నందలి అమెంకను ప్రెస్ పేయరు మిషను అధికారి రెకరెండు డాక్టరు కె. సి. ఛాటర్జీ డి. డి గారు మొన్నటి బుధవారము నాడు మృతి జెందిరి.

యుద్ధ సామగ్రి.

కరాచి జూను 1.— యుద్ధసామగ్రి సమావేశమున డాక్టరు హాస్సీగారు విషయదాను, ఎ. బి. హ్యూయి గారు దుర్భాసిందిరి. విషయదాను గారు సంఘసంస్కరణమున ప్రధానస్థానము ను వహించియుండిరి. ధనవిషయమున సేవి ముమ్మల విషయమున సేవి, హిందూదేశము చాలసహాయ మొందిరియుండెను. ఇంకను సహాయమొనర్చుచున్నది. తమూర్తియైన తనబాధ్యతలను తానుగ్రహించియు లోకమునకు వెల్లడిచేయగలదని విషయదానుగారు చెప్పిరి.

మొం బిట్టి యుద్ధము జరుగునని హ్యూయి గారు రిపర లోనే అనుకొనియుండి శక్తివచన లేక సహాయము చేయవలసినదని ప్రోదాదవులకు హెచ్చరించిరి. ప్రోదాదవులకు సేవలలో జేరినప్పటికి బాగును. ప్రెస్టులకు సమర్థులకు సేవలకు సంబంధమైన కొరత యుండదని గా. సమాధి గా రిటేటల చెప్పియుండిరి. కాని కొన్ని కారణములచే ప్రోదాదవులకు ప్రెస్టుయన జేర్చుకొనుట వీలలేదని హ్యూయి గారు సెలవిచ్చిరి.

బ్రూసిలోని అంగ రామునూరి

హత్య చేయబడుట.

రంగము జూన్ 1.— బ్రూసిలోని అంగ రామునూరి ఇ. బి. మాండ్రెయి బి. ఏ (కేబి) డి. గారిని మే 18-6 తేదీ ఒక పిక్చర్ పోలిసువాణ్ బంగళిలోనివాణ్ హత్యచేసి ట్టు “సింగపూరు ఎక్స్ ప్రెస్” కి వచ్చిన వార్తవలన తెలియుచున్నది.

కొరడాలో కొట్టుట

ఒక స్త్రీదకు ఫిర్యాదు.

కలకత్తా జూన్ 2.— బ్రాహ్మణ పేయూ కలు దివిజ నలు మేజిస్ట్రేటు పి. గిలు గారు తనతలమీద కట్టుకొరడాతో మూడుదెబ్బలు కొట్టి ట్టు బాబు భారతచంద్రి విద్యార్థిగాను కామిల్లా అడ్మినిస్ట్రేషన్ మేనేజరు గారవద్ద నిన్న ఫిర్యాదు చేసిరి. విద్యార్థిగాను చాలకాలము నుండి బ్రాహ్మణులు పేయూలో స్త్రీదకు నున్నారు.

బల్గేరియనుల యుగన్ముతి

గ్రీసుకుంత్రిని వికారించుట.

విశేష జూను 1.— రేల్వేయారు యు.ఎం.కోటను స్వాధీను చేసికొనినప్పుడు, గ్రీసువారి సరిహద్దు వైవిధ్యము వారిమీద తుపాకులకు జేరుగా బల్గేరియాకుంత్రియవచ్చుతిని క్రికటి: చెనుగాని గ్రీసుకుంత్రి) ఈవిషయమై యాలించుచున తెలియజేసిరి.

పోస్టు తెలిగిఫ్టు డెక్లరేషన్లు:— సర్ విల్లియము మేక్స్ వెలుగారు కుటుంబముతోడ నిన్నటి సాయంకాలమున బొంబాయి నుండి సింలాకు బయలుదేరిరి.

సానిక వార్తలు

కాలమాన్యస్థితి. — కేటిడిము అధికాష్టము 97.7 డిగ్రీలు. అధిమోష్టము 88.6 డిగ్రీలు.

దీపములవేళ్ళ: — కేటిడిము సాయంకాలము 7-1 గంటలకు దీపములు వెలిగింపబడును.

రణరంగమున కరుగుట. — మదరాసు ఇంజనీయరులలో నొకరు ఆర్. జె. వైస్సు గారు కొలదిరోజులలో రణరంగమునకు పోవుచున్నారు.

ధనముపోవుట — హైకోర్టు కేసు వి. ఎస్. గోవిందాచారియగు గారు బోటు మెయిలులో క్రిందటిసోమవారము నాడు తీవ్రత్యేతికి పోవునప్పుడు 1080-2-5 లు గలనాడు సంచిని మరచిపోయినారు.

పోలీసు బహుమతులు — మదరాసు పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు పార్థసారధి అయ్యంగారికిని పోడమూరు రెయిల్వేపోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు శేషగిరిరావు గారికిని ఆంధ్రప్రదేశ్ నొంగుగుంపుకు పట్టుకొనినందులకు ఒక్కొక్కరికి రూ 25 ల వొప్పున బహుమతి జేసిరి.

సహకార సహోదర సంఘము. — జూను 8వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము మూడుగంటలకు ఆల్టాస్టేషిన్లో 97 నెంబరు గృహమున వై సంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద టి. రాజగోపాలరావు బి. ఏ. గారు “క్రిందటి ఆరువది సంవత్సరములలో “హిందూదేశము పొందిన యభివృద్ధిని గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

సరస్వతీ వాఙ్మయసామగ్రి; ఆలాందూరు. — శనివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు వైస్ సంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద ఆలాందూరు ఆస్ట్రాలియా పాఠశాలలో సి భాసరరావు వాడుకు బి. ఏ. గారు “జేవురువాడా?” అను అంశముగూర్చి చర్చ ప్రారంభించెదరు. ఎ. రంగారెడ్డి బి. ఏ. గారు గౌరవాధిపత్యము వహించెదరు.

గాలవ రామానుజము శైలి ప్రామాణ్యము. — కలకుకాకములోనున్న వై పాఠశాలలో కొరి మూలము ప్రకటన క్లాసుకుగూడ చెట్టరయ్యని డైరెక్టరుగారి సెలవైనదియు 19 వ తేదీన మూలము తెచ్చివచ్చియుండి యు మూలము ప్రకటన క్లాసు వెట్టు ఏ గూర్లు జరుగుచున్నందున, వైతిక, మతసంబంధపు విద్య బాగ్యుతతో జరిగిలింపబడుననియు తెలుపుచున్నారు.

బొంబాయి బ్యాంకింగ్ కేటు: — బొంబాయి బ్యాంకింగ్ కేట్ కేటు మారలేదు. నూటికి రి రూపాయిలు కేట్.

లాహోరున కర్షణ: — కల రాత్రిలోని లాహోరున మరీయొక వానసురినది. మబ్బులు కట్టియున్నవి గాని కర్షణ గురియుంట్లు కానరాదు.

బొంబాయిలో కర్షణ: — నిన్న ఉదయము బొంబాయిలో కెర్షణ గురినది. ఇంకను కర్షణ గురియును చిహ్నము గానరచుచున్నవట! కొండ ప్రదేశముల విశేషమున వానగురినదిని తెలియవచ్చినది.

రెయిలుకమ్మల తీవ్రత: — సంతోషగ నిలిచారి రెయిల్వే లైనులో పుల్కాని, చోర్కాయ స్రేష్టులయంద 22 నెంబరు ప్రయాణికులనుండి క్రిందటిగురువారము ఉదయము 10 గంటలకు కమ్మల తీవ్రత. అందువలన 5 1/2 గంటలు ఆలస్యమైనది. 31 నెంబరు ప్రయాణికులనుండిగూడ 1 1/2 గంటలు ఆలస్యముగా వచ్చినది.

ప్రాఫెసరు రామమూర్తి: — కోయంబుత్తూరునుండి మార్కెట్ విలేజుకుడిట్టు సేను తంతివార్త పువుచున్నాడు. — ప్రాఫెసరు రామమూర్తి గారిని వారమురోజులనుండి రిమయత్వశిక్షకు బుజబులును పౌరులకు గౌరవమునుండి. తాను గొనవచ్చు మోటారునాపిన మూడురందల యాపాకుల విప్రునని ఒక యూరోపియను ప్రాఫెసరుతో పందెముజేసెను. రామమూర్తి గారు కోడియెడల దొరగారికి 600 రూపాయల నిచ్చుకొనవలయును. ఇటు నీడొక వారమురోజులుండి అవంతరమున తిరువూరు రథోత్సవమునకు వెళ్లును. మోటారు పందెము 3 వ తేదీ శనివారమునాడు జరుగును.

విరోధా మహా సం గ్రామము

బట్టేరియావారు గ్రీకుకోట నాక్రమించుట : గ్రీకు ప్రజల రోషము

విద్రాండు నయ్య—చిన్నప్పిరియవారి దని తెలియుట

తెంతిన్ యొద్దు—విద్రాండు నయ్యలు తృప్తికరముగ లేకపోవుట.

వైకుంఠ జన్మి.

విద్రాండు

సంధి విషయము

జర్మనీయుల లేఖ.

లండను జూన్ 1:—జర్మనీవారు మేనెల 7-6 తేదీన ఆమెరికావారికి వ్రాసిన లేఖయందు యూరోపు ప్రజలకును కాంతినిలయజేయు మిత్రమండలివారి లాభకర్తయగు గనిపెట్టు పట్టియు సమాధానమివ్వకుండా తాములాంటి సూక్ష్మతైయిండి పట్టు సూచన మేమియు లేదని ప్రజల కభయించు ఆస్పిక్తు మంత్రిగారు తెలియజరిచిరి.

ఆంగ్లేస్తీమరు మునుగుట

లండను జూన్ 1:—డెలిగర్త అను ఆంగ్లేస్తీమరు మాంబువడినది.

కిచెనరు ప్రభువు.

లండను జూన్ 1:—ప్రజల సభాసభ్యుల అపేక్షించు యుద్ధపు భోగిట్టాను శుక్రవారమున కొనగడుమనియు, అట్టి సభ్యులు విదేశ కార్యాలయమునకు శుక్రవారమునాడు రావలసిన దనియు కిచెనరుగారు తెలియజరిచిరి. చాలవంది ఆనాటి సభకు విచ్చేయుదురు. ప్రభువును సుపర్యవించి యసంతకమున కిచెనరు ప్రభువు సభ్యులక్ష్యులకు తరతుల కొనగగలరు.

నార్వేవారు పట్టు మత్స్యములు

ఆంగ్లేయుల కొనట.

లండను జూన్ 1:—ఈసంవత్సరమున నార్వేవారు పట్టు చేరల పట్టిని ఆంగ్లేయులు కొనుదురు. ఇందువలన మేరనిమనుగారు నార్వేవారిలో సమాధానమున తేసి కొనిరి. ఆంగ్లేయు లిట్లు గొనుటవలన జర్మనీవారికి ఆహారపదార్థములు కొరకవుండవలసినవారగుదురు. చేపలపట్టువారందరు నాకాదళ సేవకుండు నియోగింపబడుట మున్నగు కారణములచే ఆంగ్లేయుల కష్టమునూడ చాలవరకు తగ్గినది. ఆందువలన నార్వేలో సమాధానము చాలవరకు సహకారము నుండును. 1916 వ సంవత్సరమున జర్మనీవారు నార్వేలో పట్టుబడిన చేపల పట్టిని గొనియొందిరి.

బ్యాంకు సెలవులు

ప్రస్తుతమున కావుచేయుట

లండను జూన్ 31:—ఆయుధసామగ్రి యావత్కరతచే బిల్లును బ్యాంకు సెలవులు ఆగస్టు నెల 31 వ తేదీవరకు ఆపు చేయ నూచించబడినది. ఇందులకు బ్యాంకులకు సమ్మతించి రని ప్రజలభయంను ఆస్పిక్తు మంత్రి తెలిపిరి. సభ్యులు ఉత్సాహావ్వకు లోనవడిరి.

సర్ ఎర్రెస్టు మాక్స్టరు

భువాన్వేషణము.

లండను జూన్ 1:—స్టానిరేవుల చేసకొంటిమి మాక్స్టరుగారి నుండి డెయిలీ ప్రాంతములకు కలిపిన వచ్చి నది. మే 31 తేదీన స్టానిరేవుల నుండి ఇట్లు లేఖ వ్రాయబడి నది:—1916 సం. అక్టోబరు నెల 27-వ తేదీన డెయిలీ సమాచారమున ఎండ్రూలెస్సువోక నుంచుచేసకొంటిమి పట్టియు 31 తేదీవరకు ముందుచేసకొంటిమి గొంపోవడినది. ఇట్టిసాక 700 మిల్ల యూరము తీసికొనిపోవడినది. ఏప్రిలు 16 వ తేదీన మేము 31 తేదీన ద్వీపమున దిగితిమి. ద్వీపమున 22 రకు విడచి 25 వ తేదీన కి గురు మునుపుతో సహాయము నిమిత్తమై కడగ బార్టియారు 25 వ తేదీన ఒక చిన్న జడన యందు ఎయిలు చేరిరి. నేను ద్వీపమును విడచి సోకి అందరును బాగు నే యొందిరి. కాని తీవ్రముగ వారి నా ద్వీపమునుండి తమ గురిగొరకలని యున్నది.

ఆర్థికమహాసభ

లండను మే 31:—ఆర్థికమహాసభ సమావేశమున జూన్ నెల 14 వ తేదీన జరుగును. ఆంగ్లేయుల రాజ్యకలకరి విధానమునూర్చి మిక్కిమండలికా రెవ్యను ప్రక్షింపలేదని ప్రతిపక్షముగా ప్రజలభయంను నడిపిరి.

మాక్స్టరుగారికి సహాయము

లండను మే 31:—మాక్స్టరుగారికి సహాయమున రింగ్ గొందర బంతులకు నూర్చి నాకాదళములవారు ఏర్పాటు లొచ్చు చుండిరి. ఇందు విషయమై ధన సహాయము చేయు పార్లమెంటుసభ అధికాలయననే కోరబడునని సభయందు ఆస్పిక్తు మంత్రి చెప్పెను.

విద్రాండు

లాయునుబార్టిగారు చేయుచుండిన దర్బాపు

లండను జూన్ 1:—లాయును బార్టిగారు చేయుచుండిన దర్బాపు అసంపూర్ణమై యున్నది. కాని ఇది అతిత్వరిత గతి జరుగుచున్నది అధికారులు ప్రకటించిరి.

విద్రాండు గందరగోళము.

కష్టపరచుట.

లండను జూన్ 1:—విద్రాండు గందరగోళమున సంభవించిన కష్టములకు పరిహారముల కొనగడుమనినూర్చి మార్కెట్ల సామగ్రియలగుడబ్బితులగుడబ్బితులకు తగ్గి. ఈయన తాత్కాలికముగ నట ప్రధాన కార్యదర్శిగ నుండునని తెలియజరిపెనది.

విద్రాండు వ్యవహారము

పరిష్కారము.

లండను మే 31:—ఆల్ఫ్రెడ్ గాని దానిలోనిచాలభాగమును గాని మిహాయించి తక్కిన భాగమునకు పార్లమెంటు కొనగ వరకునైన విద్రాండు వ్యవహారము పరిష్కారమైనదని నాన్ గో మార్కెట్ల ప్రతిక వాగ్ధియొచ్చును.

సంఘము మరల నెత్తును సహజక మనో తెలియదు.

విద్రాండు విచారణసంఘము.

లండను మే 31:—విచారణసంఘమువారి యెదుట నైకవులు ప్రాంతముల వ్రాసుబడిన లేఖ యొకటి చదువబడినది. ప్రజలు తిరుగుబడుమరని భయములేకుండా గాని మైలుతోడ దౌర్జన్యము జరుగవచ్చునని భీతియగుచుండెనని తీవ్రముగ రిభి ప్రాయోపదేశముల లేఖయందు వివరింపబడినది.

ప్రాన్సు

వెర్దును ఘోర యుద్ధము.

పేను, మే 31:—వెర్దును యుద్ధ లోరాలు కడు భయంకర మగుచున్నది. మాట్లోను మ్యూను నదులకు నడుమ రాత్రిం బగళ్లు తీవ్రమగు యుద్ధము జరిగినది. రెండు దినముల వరకు తెరవీ లేకుండగ జర్మనీయులు ఫిరంగుల గాల్చి వీడక మాట్లోను తూర్పుభాగమునను, మ్యూమియర్ను గ్రామము చుట్టు నకు విశేషమగు యుద్ధ పరికరములతో ఆసేమగు చుట్టుడుల నలిపి అన్ని పలములయందున వరాసునేరలువారినితిరిమివేసెను. జర్మనీయులకు ఆపారములగునప్తములు కలిగినవి. కాని కాలెట్టిను అనన్య దక్షిణభాగమున వరాసునా రొక కందక పంక్తిని విడువ వలసి వచ్చెను. ఫిరంగుల గాల్చి జర్మనీయు లీకందకములభ్యంత మొనరించిరి. మ్యూమియర్ను దక్షిణభాగమున రెండు ప్రక్కలనండియు జర్మను సేనలు మమ్ముల చుట్టించి మాటానోదస్త్రముల వైపునకు మమ్ముల తరపుగ తిగెను. అయినప్పటికినీ వెంటనే ప్రతిఘట్టడి యొనర్చి మేము జర్మనుసేనల క్యమియర్నుగ్రామము పరిసరమునకు దోచిజేయగలిగితిమి. ఆల్ఫ్రెడ్ గాని జర్మనీయులు మాస్టారుల గోలెట్టిరి గాని మాసేనల వారి నటమందనిచ్చుటలేదు అని వరాసువారు ప్రకటించిరి.

ఆంగ్లేయులము.

జనరలు హేగు ప్రకటన.

లండను జూన్ 1:—జనరలు హేగు గారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు.—నిన్న గాలి సజావుగ లేకపోయినప్పటికి ఆంగ్లే విమానములు బోలెడువనిచేసినవి. ఫిరంగులమ్యూసెము, గ్రావెంటులవద్దనున్న కందకములమీద కత్తులు గత రాత్రి అన్ని వన్నుతురిపించిరి. మ్యూమియర్ వద్ద అంతభోయగ ఎటువట్టిమి మములు అన్ని వన్నుతురిపించిరి. తరువాత కత్తులకు పరాధిసేన వచ్చిపడి చుకందకములగా దూరిరి కత్తులను కొందరు ఖైదీలను పట్టుకొనిరి. కత్తులను తరువాత తిరిమివేసితిమి. లా వెంటు తూర్పు కత్తులను మన కందకములలో నడుగుపెట్టు లేకవచ్చిరి. చువారు బాంబులనువేసి వారిని తిరిమివేసిరి. తెత్తును లాబాసీ గోడ్డుకు ఉత్తమున కత్తుల లొక గనిని పేల్చిరి. ముము ఆకలుగు మాఖమున పట్టుకొంటిమి. చాల పోట్ల నేను ఉభయవక్షముల వారికిని ఫిరంగుల యుద్ధము జరుగుచున్నది.

వెర్దును యుద్ధము.

వరాసు ప్రకటనము.

హ్యూగెను జూన్ 1:—గతరాత్రి వరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:—మ్యూజునది ఎవరువట్టిన అంతోడ, 8046 కొండ పొంతియలందు పెద్ద ఫిరంగులతో కత్తులను బాదుచున్నాడు. మధ్యాహ్నము మన సైనికుల కత్తులను పెరించి మార్తోయిగొండ ప్రక్క నైకతి భాగమును జర్మనులు దగ్గముగ చేసికొనిన ప్రదేశమున పట్టుకొనిరి. రెండువందల ఖము దీలను 7 వర ఫిరంగులను మేముకట్టుకొంటిమి. రాత్రి ఇక్కడనే మేము కత్తులను ఆకస్మాత్తుగ పెరించగా పాతిక వందల ఖముదీలు దొరికిరి. మ్యూజునది టుడికట్టను, నడికిని వా కొటకును మధ్యభోయగ ఫిరంగుల యుద్ధము జరుగుచున్నది.

వరాసు సేన ప్రాజానుబంధము

పెనానికాజూన్ 1:—డోయిరను సరోవర వాయవ్య భాగమున పొర్రెగ్రామమున ఇటలనుకు వరాసు సేనల పట్టినది.

ఇటలీ

టైరోలు యుద్ధము.

ఆస్ట్రియనుల బంధింపబడుట.

లండను జూన్ 1:—టైరోలు దక్షిణభాగ క్వర్క ఇంకను ఆక్రమణ గున్నది. కాని గత కొలదిరోజుల యందును కొంత చక్కబడినట్లు తెలియజచ్చినది. ల గారి స స గ వ లోయలయందు ఆస్ట్రియను లివుకు బంధింపబడి యున్నారు. ఎక్కిగో స్థానము ఇటాలియనుల కతమున నున్నది. పల్లపు ప్రదేశముల నుట్టడింక ఆస్ట్రియను లుద్దేశించి యుండిరి. ఈయనలను సాగునట్లు కావరాదు.

టెంటిన్ యుద్ధము.

లండను మే 31:—టెంటిన్ దండయాత్ర సంబంధమున టెమ్ము సైనిక విశేషముడిట్లు వాగ్ధియెను.—ఆస్ట్రియకు ఉత్తరభాగమునందు ఆస్ట్రియనుల విసంజన 20 మైళ్లు దూరము లోపలనున్నాడు. ఈ ప్రదేశమున (విసంజ) యుద్ధ ఇటలీ సభ్యభాగమునను విసంజో రంగమునకు రాకపోకలు జేయుటకు ముఖ్యమగు మార్గము కలదు. టైరోలు ప్రమాద మాదినుండియు ఉండుటచే విసంజోరంగ క్వర్క ఎన్నడును కృత్రికముగ నుండలేదు.

ఆస్ట్రియనుల దౌర్జన్యము.

ప్రజలను బంధుట.

లండను మే 31:—టెంటిన్లోనుండు కొన్ని భాగములను ఆస్ట్రియనులు తిరుగ నాక్రమించుకొనిరి. ఇటలనుకు ప్రజలను సైనికవిచారణకు పాల్పడజేసి వారలలో ఇక్కండ్రుకు జరిపిరిని జింవా ట్రిబ్యూనుపత్రిక వాగ్ధియొచ్చును.

ఇటలీ రంగము

గొప్ప యుద్ధము జరుగుచుండుట.

రోము జూన్ 1:—ఇటలీవారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:—టెంటిన్లో ఆస్ట్రియవాడు తిరిగి ముందుకు ప్రోవగిన వచ్చుటకు ప్రారంభించిరి. ల గారి నా లోయలో గార్డా సరముకు తూర్పుభాగమున కత్తులను పెద్దఫిరంగులను సాహాయ్యము చేసికొని అతి తీవ్రముగ పడేవడే యెదిరించిరి. కత్తులకు చాల నష్టము కలిగించి వెనుకకు గొట్టితిమి. ఆలాకు తూర్పున బోయకనును సమీకమున, తిక్రీ

बालकृष्ण कृष्ण

రెండు ఆటంకములు

మొదటి దయ్యము:— దత్తమండలము లాంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణమున కాటంకమా?

రెండవ దయ్యము:— ఆదగ్గమేగాని ఆచరణయోగ్యము కాదా?

రా:— అవునవును. నేను అందరిని పెట్టుచున్న భయమే అది. మీకు పుణ్యం వుంటుంది. నన్ను తొందర పెట్టకండి.

దేశీయతంత్రీ వార్తలు

యధ తంత్రీవార్తలు.

సింహ మే 31:—నిన్నటిదినమున ఇండియాతంత్రీ రాజ ప్రతినిధి కేబుల్ తంత్రీవార్త సంకేతము.

జనరలు హేగుగారి రిపోర్టున విన్న వివరింపబడెను. — రాత్రింబగంట భూమివైదిన్ని అంతర్భాగమునకు విడుదల యొక్క జరిగినది. ఇట్లుకడ పూనునవలన సహాయము చేయ ఆంగ్లేయులు నిర్భయము నుండి. తమ తాలూక రక్షణ ప్రజేతమునకుండు సేవలకు విరాళ మొనగలసిందని మూతము పరానువారు కోరిరి. ఈకోరణము మొనరింపబడెను. ఆంగ్లేయరంగి దళము రెన్నడును పూకొని యుండలేదు. వేగునైవలన రంగ ముఖమునకు ప్రతిరాత్రియను చొచ్చుచుండెరి. ఇదివలనవారు గాని ఒకకొక్కవారుగాని ఫిరంగులగాల్పుట జరుగించుకొనెడిరి.

భూమ్యంతర్భాగమున మండగనులత్రిపుటపేర్చుట మున్నగు యధికారములు జరుగుచుండెడివి. ఇట్టి సమయము వారమునకు రెండు మూడుసార్లు సంభవించుచుండెను. సైన్య సేనాభ్యుదయము కొత్త సైనికులు తోగీతము చేయబడుచుండెరి. ఉద్యోగులు కాగోరణవారిని శిక్షితు లొనర్చుటకు పాత కాల లేవనెరపబడినవి.

తూర్పుదేశముల యధ్యక్ష సమితియ భాగతయ కటాలము వెల్లిపోయినది. ఈ కటాలము నూతన పరిస్థితులను అలవాటుపడెరి శిక్షిత్వస్థితులయందును ఒక సంవత్సర కాల ముండి అద్భుత కార్యముల నొనరించి వెనలేను. ఈ కటాలము వెల్లిపోయిండుటకు హేగుగారుచింతించు ఎచటనైన ను ఈ సైనికు లిట నొనర్చినట్టి మూలకార్యముల నొనర్తునను విశ్వాసము లేదుకు కలదని జనరలు గారు ప్రాసరి.

జమానదళములను హేగుగారు క్షామించిరి. కాలమా నెక్కి జరిగినకేత్రమునమున దేశీయతంత్రీ భయముంది తమ సౌకర్యములనే యుండిపోవుచుండెడివి. ఇట్టి సమయములగుడ కాంగ్ల విమోచనముల వైకి పోయి, కేత్రమునములవైదిన్ని సైన్య కార్యకర్తలగు సౌకర్యములవైదిన్ని బాంబుల జేసినవి. తంత్రీవార్త వారమువార్త ప్రభావములగుచుండు శత్రువుల మట్టడించుట, మున్నగు వాటికి సంబంధించిన పరికరములు అభివృద్ధి చేయబడినవి.

కర్ణాటకయుద్ధము మరల ప్రారంభ మగుచున్నది. ఏక లింగ కన్యమిదియునకు నడుచునందు పరానువారి తాలూక పునరుపంత్తులకు తంత్రీ కేకప్పు దళములు కలవర పరచినవి. సహాయవైద్యములు మున్నగువాటిని చెడగొట్టు సన్నాహ మొనర్చినవి. 604వ గుటను బట్టుకొని జగ్గయనేన లొక్కొక్క డి బడినెత్తినవి, గాని ఫిరంగులనుండి వెడలుకొని చే వెయకకు

మరలకలసి నచ్చెను. రెడగసారిగూడ జగ్గయనేన లొక్కొక్క డింపబడిరి. తూర్పు పశ్చిమపార్శ్వముల మాట్లాడి జరిగిన సేవలు ఖండింపబడినవి.

ఏడెకో లోయయందు ఆస్త్రియనులు మరలతమమాట్లాడు లను ప్రారంభించిరి గాని నీర తరచుగ నోడింపబడుచున్నా యి. ఆంగ్లేయకట్టున ఆస్త్రియను లొనర్చుచుండెన మాట్లాడు లు పోసిన ప్రవాహముకడ వాని నేయబడినవి. ఇటాలియనులు ఏషియాగోవేషితుకు ప్రధానమగు సావముల బలవరమకొను చుండు ఆస్త్రియావారు ఏషియాగోను చుట్టవేయుచుండెరి.

జనరలు వాల్టెగారి యధికత్వము క్రిందనుండెన ఆంగ్ల సేనా రొడిసినినామండి ముందుకు నడచి శ్యావ్యా, టాంగ్ నీక సరోవరముల నడుచునుండి జగ్గయవారి ప్రదేశమున చొచ్చుకొనియెను.

ఉసాంబర ఇనుపవారివైపుండు సొన్నిను పంగడినది వైపుండు లెపారాను జనరలు నట్టుగా రాకొనింపుచుకొనిరి.

31-వతేది ఇట్లు తంత్రీవార్త సంకేతము:— ఆంగ్లరంగమున ముందునుతొడను విమోచనములతోడను మాత్రిమే యధ్యక్షు జరిగినది.

మాట్రిము క్యూమియన్న రంగమునందంతకు ఒకేపారి పోరాటమును జరుపజగ్గయనేన యుత్తించిరి. అందుచేమూర్తను నది ఎడమగట్టున వారొనర్చుచుండెన మాట్లాడు ల తీవ్రత రెండింత లధికమయ్యెను. ఇందుమించు 2 మైళ్ల నడివిగల రంగమున తమ బలములన్నిటియుద్ధోపయోగవరచి జగ్గయనేన యుత్త ప్రధమకంద కపం క్రితుండు కొన్ని భాగముల మాత్రము నశి మొనరించు కొన కలిగిరి. ఈసేవయందు పశ్చిమరంగమున నుండిప్పింప బడిన సైనికులుగూడగలరు. అందుచే జగ్గయనేన యుత్తమరజగ్గయనేనను ఆఖరుచేసిగానినవియు, యుద్ధతీవ్రతరంగములనుండి సైనికు లను రప్పించి కెర్నాటకయుద్ధ సువయోగించుచుండి రనియు నున్నవారుచున్నది.

మరల పట్టుదలతో పోరాడి ఇటాలియనులు ఆస్త్రియాకు వైక్రతి భాగమునందు తమసౌకర్యము నిలువబెట్టుకొనిరి. ఇటాలియనులు ఏషియాగోను విడచి దానికి తూర్పున నున్న కొండలను సరిగ్గించు కొనుచుండిరి.

తీగ్రియ ఫింగులను గాల్చి ఆస్త్రియనులు గెలిపి యా లోస్తియొకయొద్ద పదాదిదళముతో మాట్లాడి జరిపి వారి వైక్రతి భాగమున వెయకకు కరిమిరి.

కర్నాటక పశ్చిమాట్లాడియొక్క ఆస్త్రియనులను వారి కందకములకు తోలికరిరి.

రొడిసియ సేనా మూలాంగెను బర్త నాకొనింపుకొని నవి. ప్రోసులు మున్నగు సభికులుగ నీసేనల కళమెనవి.

దార్పూరా నుల్లను పూర్తిగానోడింప పడెను. కొంప జాతులు ఆయధముల పట్టకండతేయ నేర్పాటులు సంక్రమి కరముగ కొనసాగుచున్నవి. అనేక కల కుపానులను నీరలిచ్చి వేసి యుండిరి.

న్యూ ఇండియా పత్రిక ధరావతు.

(ఒకవిశేషమున నుద్దమండి)

నెల్లూరు, జూన్ 1:—నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు ఇచ్చట లక్ష్మీనరాయణరాజుగారి పురమందిరమున “న్యూ ఇండియా” కథనము ధరావతును కోరినవందస్పదమున నొక్క సభ జరిగినది. సంతాన రామయ్యగారు ఆగ్రాసాధిపత్య మధిష్ఠించిరి. ఆయందర్ కృష్ణరావుగారు ఆవి బెంటుయ్యగారు గడచిన 80 సంవత్సరములనుండి దేశోపకారమునకు చాల పాటుపడుచున్నారనియు అట్టితటి ఆమెకు ఇప్పుడు కలిగిన ఇబ్బందికి మనమెల్లము సహాయము చేయవలయునని ఆంగ్లేయ భావయించి సహృదయించిరి. పిమ్మట శ్రీనివాసులు టి. శివ రామయ్యగారు ఆమె మనకుచేసిన స్వచ్ఛంద శ్రేణీనకు గురించి చక్కగ ఆంధ్రీయన నువ్వనించుచు ఆమె రాజకీయ విషయములయందు నేమియు జోక్యము కలుగజేసికొనుట లేదనియు అట్లేతరి కృత్యమువారు ఆమెకు 2000 ధరావతు నొసగ కొనించుట వ్యాయము కాదనియు ఈ విషయమును గురించి మనకృత్యమువారికి మనము తెలుపుకొనవలయునని యు ఆమెకు మనము మనకు సోచినట్లుకు సహాయముచేయ వలయునని నడిచిరి. దానిని మ. రామకృష్ణరావుగారు బలపరిచిరి ఆగ్రాసాధిపతి ఆంత్యోపన్యాసముతో సభ ముగింపు నకు వచ్చెను.

మోర్తీను అధ్యక్షులైజరు పత్రిక.

మాన:ప్రభిచోగము.

కత్తికా సంపాదకుని శిక్షించుట.

రంగము జూన్ 1:— మోర్తీనులోని అధ్యక్షులైజరు పత్రిక మాన:ప్రభుకములైన వ్యవసాయలక్రకటింపించునవై సబుడివిజనలు మేష్ట్రీలు, తత్పత్తికా సంపాదకులకు పి. టి. క్రైస్టెనుసెగారిని శిక్షించిరి. మద్రాసు (కేసుఖర్చులతోగూడ) 800 రూపాయల జరిమానాను చెల్లించవలయును. లేదా మూడుమాసముల విడిఖయము నకుభవింపవలెను. దానివూడ మద్రాసు సెషన్సుకోర్టుకు ఆస్తిలు చేసికొనగ వారు శిక్షను ఖాతపరచిరి. కేసు సంగతు లివి:— ఫిర్యాది డెల్లియ. ఏ. మి. వెలుగారు. ఏను మోర్తీను వాలంటీరు ఫింగిదళమునకు గౌరవ లెఫ్టినెంటు. ఫిరంగిదళపు కల్బుకమ్మిటిలోగూడ పీరు నభ్యులు. మద్రాసు కల్బుకమ్మిటిలో నభ్యులుకాదు. కల్బుకమ్మిటి నభ్యులకు వాట్సయలు జరుగుచుండును. కల్బుకమ్మిటి నభ్యులు కాని వారిని వాట్సయలకు రానిచ్చునదిలేదని న్యాయించు అధికారము తమయందే నుండునట్లు 1915 సంవత్సరము మే 14 తేదీన, కమ్మిటివారు కొన్ని ఉపనిబంధములకు చేసికొని తన వాత ఆచరణములోనికిదెచ్చి మద్రాసుని వాట్సయలకురాద్దరి తెలియజేసిరి. ఆ తీర్మానమున న్యాయించుటకు మద్రాసు చాల శాంతిగా పడెనుగాని కొనసాగలేదు. తనవాత అగ్గు 22 వ తేదీన తన పత్రికలో వ్యాసమును ప్రాసెను. కల్బుకమ్మిటి నభ్యులు మగ్గురు తనవూడ కట్టచేసి, తన్ను కల్బుకమ్మిటి జరిగిన వాట్సయలకు రాని యు లేదని వ్యాసములలోకలకు తనపేరుకు, కల్బుకమ్మిటి రిపోర్టు పుస్తకములో నెక్కించుటకు అధికారము లేక పోయినను, కల్బుకమ్మిటి నభ్యులట్లు చేసియుండెనని ప్రాసెను.

మద్రాసు సీఫ్కోర్టుకు రిమిషను దరఖాస్తు చేసి కొనెను.

గాయపడిన సైనికులు.

కెర్నాటకయము.

లాహోరు జూన్ 1:— మెయిం వె ద్య కాల యందు 50 మంది రోగులకు వసతిని యిచ్చుచు ని ఇదివర లో సర్వసేవానికి తెలియజేయబడెను. ఆగ్రకారము 28వ తేదీ నుండియు 50 మంది రోగులకు వసతియే గావును చేయబడు ను. అయ్యతపరములో 100 వ రోగులకు సౌకర్యముల నొర్ప వాగ్దాము చేయబడినది. మ్యూనిసిపల కమిటీవారి యధికత యుండిన వచ్చేనెలనుండియు రోగులవిషయమును సౌకర్యము లట చేయబడును.

మధ్యరాష్ట్రములు.

యధ్యధికి సహాయము.

యధ్యధికి సహాయముక్రొంద మేనెల లాఖరుకు 62520 రూపాయలు రాబట్టెను దొరసారి గారికి చేరినవి. సైనికులకు సౌకర్యముల నొనర్చుట మున్నగు యధికారములక్రొంద వై మొత్తములో 45400 రూపాయలు వెచ్చింపబడినవి. సైనికులకు సౌకర్యముల గూర్చుటయందు సహాయపడి మిసెస్ డోనిను మున్నగువారికి రాబట్టెను దొరసారి వందలముల నొప్పించెను.

THE GREAT WAR.

Bulgarian Occupation: Greek People's Irritation.

FIGHT FOR MASTERY IN MESOPOTAMIA.

Irish Settlement Said to have been Reached.

AUSTRIAN OFFENSIVE IN TRENTINO: TYROL POSITION UNSATISFACTORY.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Irish Settlement Reached.

LONDON, June 1.

The "Glasgow Herald" states that a settlement of the Irish question has been reached on the basis of a Parliament for Nationalist Ireland, with Ulster, or the greater part of it, excluded.

Irish Inquiry Commission.

LONDON, June 1.

Before the Irish Inquiry commission a letter was read from Viscount French stating that early in February Mr. Birrell expressed the opinion that he did not fear a popular outbreak, but rather dynamite outrages. The Commission adjourned indefinitely.

Mr. Lloyd George's Enquiry Incomplete.

LONDON, June 1.

It is officially stated that Mr. Lloyd George's enquiries are incomplete, though they are progressing rapidly. Settlement of compensation for losses.

Mr. Herbert Samuel has gone to Dublin to deal with the question of compensation for losses in the rebellion. It is understood that he will temporarily act as the Chief Secretary.

Lord Kitchener's Invitation to M. P's. To Give Military Information.

LONDON, June 1.

Lord Kitchener has invited the members of the House of Commons to meet him at the Foreign Office on Friday to receive any military information they desire and a large response is expected. Lord Kitchener will address them and then answer the questions.

All Norway's Fish. Britain to Buy.

LONDON, June 1.

Mr. Runciman has concluded negotiations for the purchase of Norway's entire catch of fish for the year depriving Germany of valuable food and adding to the British supply which has recently been reduced to a minimum from various causes including the employment of the fishing craft for naval purposes. Germany in 1915 secured Norway's entire catch.

German Peace Proposals Unfounded. Statement by the Premier.

LONDON, June 1.

At question time in the House of Commons Mr. Asquith said that there was nothing in the German note to the United States on May 7th indicating that Germany was prepared to consider terms of peace which would safeguard the interests of the Allies and the future peace of Europe.

Whit Monday Holiday Postponed. Owing to Munitions Requirements.

LONDON, June 1.

In the House of Commons Mr. Asquith stated that, in view of urgent munition requirements, it was proposed by proclamation to postpone Whit Monday bank holiday until August 8th. The Bankers were agreeable to this (Cheers.)

The Economic Conference.

LONDON, June 1.

In the House of Commons Mr. Pretymansaid that the Economic Conference would meet in Paris on June 14th. None of the Allies had asked any question with regard to Great Britain's policy.

The Shackleton Relief Expedition.

LONDON, June 1.

In the House of Commons Mr. Asquith stated that the Admiralty Committee was dealing with the Shackleton Relief Expedition, for which Parliament would shortly be asked to provide funds.

Shackleton Expedition.

LONDON, June 1.

The "Daily Chronicle" has received a cablegram from Sir Ernest Shackleton stating that he has arrived at Port Stanley. A despatch to the "Daily Chronicle," which was sent from Port Stanley on May 31st, says:—The "Endurance" was crushed in the middle of Weddell Sea on October 27th, 1915, and drifted seven hundred miles in ice until April 9th. We landed on Elephant Island on April 16th. I left on April 25th, leaving twenty two men in a hole in the ice cliffs and proceeded for help towards South Georgia with five men in a twenty-two-foot boat. When I left the island all was well, but there was urgent need of rescue.

London Gazette Announcement. Distinguished Service Cross Awarded.

LONDON, June 1.

The "London Gazette" announces that a Distinguished Service Cross has been awarded to Lieutenant Wainwright who commanded the motorboat on lake Tanganyika when a German gunboat was destroyed.

S. S. "Dalegarth" Sunk.

LONDON, June 1. The British Steamer "Dalegarth" has been sunk.

France.

Verdun Battle. As Furious as Ever.

LONDON, June 1.

PARIS.—The battle of Verdun is being fought with more enormous violence than ever. This afternoon's communication reports fierce fighting day and night between Mortomme and the Meuse. The Germans, after bombardment of unprecedented violence lasting for two days, launching repeated concentric attacks with large objectives, especially eastward of Mortomme and around Cumiers. Everywhere our troops resisted and repulsed the enemy, who suffered heavy losses. Nevertheless in the region southward of Cavrettes wood we were obliged to evacuate one first line trench which had been completely levelled by bombardment. German attacks southwards of Cumiers from both sides of the village succeeded at the outset in rolling us back in the direction of the station at Chattancourt, but a strong counter-attack drove the Germans to the outskirts of Cumiers. German detachments crept along the Meuse in a fog and were annihilated near Chattancourt. The Germans gained a footing in Upper Alsace but were immediately ejected.

On the Slopes of Mort Homme. The French Success.

LONDON, June 1.

PARIS.—Last night's communique said: On the left of the Meuse there was a violent bombardment with heavy guns in the region of Avocourt and Hill 304. Our troops in the afternoon attacked and captured a strongly fortified German work on the southwestern slopes of Mort Homme, taking two-hundred and twenty prisoners and seven machineguns. A surprise attack last night on the southeastern slopes of MortHomme resulted in the French capturing twenty-five prisoners. There has been a great artillery activity on the right of the Meuse between the river and Fort Vaux.

General Haig's Communique.

LONDON, June 1.

A communique from General Haig says:—The weather yesterday was unfavourable for flying, but the British aeroplanes did good work. The enemy last night bombarded trenches at Fricourt, Neuve Chapelle and Laventie. The Neuve Chapelle bombardment was the heaviest and lasted eighty minutes. It was followed by an infantry raid which penetrated our trenches. The enemy took some prisoners. The raiders were subsequently driven out. Another raiding party east of Laventie failed to enter our trenches, our bomb throwers driving them back. The enemy at night sprang a mine north of the Bethune-La-Basse road. We occupied the line of the crater. There has been reciprocal artillery activity to-day at various points.

Vimy Ridge Fight. Vivid Details.

LONDON, June 1.

Vivid details are now available regarding the fighting on Vimy Ridge in the middle of May. It began by the British exploding mines on the 15th May and occupying the nearer lips. After the enemy's recapture of one crater on the 17th May, the enemy's bombardment with heavy calibre guns became daily more intense until it reached a climax on the 21st May in the most concentrated artillery attack in this area since the terrible fighting in September. Probably 100 enemy batteries concentrated on this small front, and the smoke and dust were visible for miles. Much of the front trenches was obliterated, and the enemy's infantry had little to face, except a curtain of fire. The enemy's artillery was also very active in Flanders, especially at Hooga. Our replies effectively punished the enemy at various points. On the 23rd May, our guns burst five gas cylinders in the German trenches, and it is probable that the enemy suffered from their own position.

Italy.

Austro-Italian Fighting. Development of a Great Battle.

LONDON, June 1.

ROME.—Resumption of the Austrian offensive in Trentino is recorded in a communique. The enemy in Lagarina valley east of Lake Garda attacked repeatedly and fiercely, supported by heavy guns. They were repulsed with sanguinary losses. Fighting has been

TELEGRAMS.

very hot near the Buole Pass east of Ala where the Sicilian and Parma regiments frequently left their trenches and drove back the Austrians with the bayonet. A great battle is developing between Posina and Astico valleys near Arsiero where the Austrians are concentrating large forces. Intense artillery fire compelled the Italians further east to evacuate positions on Mount Priafora. Desperate counter-attack regained lost trenches but the Italians were compelled by the violence of the bombardment to withdraw slightly on the southern slopes of the mountain. The Italians have also evacuated the Corbin position on Asiago plateau but have withstood the enemy pressure on the rest of the front.

Situation in South Tyrol.

LONDON, June 1.

It is authoritatively stated that the situation in South Tyrol is still anxious but has improved during the last few days. The Austrians are now rigorously held in the Lagarina and Sugana valleys and the Italians are dominating the position at Asiago. There is no reason to suppose that the enemy's plan of invading the plains will be successful.

Austrians within 20 Miles of Vicenza.

LAHORE, June 1.

LONDON, May 31st.—The "Times" Military correspondent, in an article on the Trentino offensive, points out that the Austrians northwards of Arsiero are within 20 miles of Vicenza, where there is one of the main lines of communication between central Italy and the Isonzo front. The position on the Isonzo has never been completely satisfactory because the threat of Tyrol has always existed ("Cand M. Gazette.")

Civilians Shot by Austrians. In Trentino.

LAHORE, June 1.

LONDON, May 31st.—The "Geneva Tribune" states that the Austrians have court-martialled and shot scores of civilians in the reoccupied parts of Trentino. ("C. and M. Gazette.")

Greece.

Greco-Bulgarian Relations. Bulgarian Protest Refused.

LONDON, June 1.

ATHENS.—The Bulgarian Minister has protested against the Greek Frontier Guards firing on the Bulgarians when the latter occupied Fort Rupel. The Premier refused to consider the protest.

Bulgarian Concentration.

LONDON, June 1.

SALONIKA.—Important Bulgarian forces are reported to be concentrating at Nevrokop as well as at Xanthi. Enemy is bombarding the French advanced lines on the Vardar and also at Kilindir.

Bulgarians in Macedonia. The People's Irritation.

LAHORE, June 1.

LONDON, May 31st.—The "Agenzia Nazionale's" Athens correspondent states that the population in Macedonia fled before the Bulgarians. Prefects are requesting help. Panic prevails. At a meeting of the Council several personages referred to the people's irritation, but the King remained unshaken. ("C. and M. Gazette.")

French Occupation of Poroj.

LONDON, June 1.

SALONIKA.—The French here occupied the village of Poroj northwest of Lake Doiran.

Africa.

General Smut's Progress.

LAHORE, June 1.

LONDON, May 31st.—Reuter's correspondent in General Smut's camp says:—The southward sweeping movement has taken an important pass in the Pare mountains, the enemy retiring thence. The enemy is also retiring from unfortified stations on the way without fighting. ("C. and M. Gazette.")

The Campaign in E. Africa. Brigadier Northey Congratulated.

LONDON, June 1.

Mr. Bonar Law has telegraphed hearty congratulations to Brigadier Northey and his troops at the capture of Neulangenberg.

Mesopotamia.

Fight for Mastery in Mesopotamia. MOSUL, NOT BAGDAD, THE KEY. Stubborn Fighting in Progress.

LONDON, June 1.

PETROGRAD.—Mosul, the ancient Nineveh, and not Bagdad is now the key of the situation in Mesopotamia. The Turkish forces which attacked the Russians at Kewanduz 250 miles from Bagdad, proved to be troops from Kut. The Turks are apparently moving northwards to bar the progress of the Russians towards Mosul. Stubborn fighting is proceeding, and it threatens to develop into a battle east of Mosul for the mastery in Mesopotamia.

Germany.

German Warships' Fight With Submarines. Fishermen's Reports.

LAHORE, June 1.

LONDON, May 31st.—The "Tidninte" publishes fishermen's reports that German warships conveying steamers going southward just before the ice drift met submarines fought hotly at full speed and disappeared. The result is unknown. ("C. and M. Gazette.")

TELEGRAMS.

AUSTRALIA.

Australian Wheat Harvest.

LONDON, June 1.
SYDNEY.—It is officially announced that the wheat harvest amounts to 67,323,000 bushels.

New Commonwealth War Loan.

LONDON, June 1.
MELBOURNE.—Prospectus of a new Commonwealth war loan has been issued. The loan is on the same terms as the previous loan. The amount authorised is fifty millions sterling, but it is stated that the Government will take as much as the public cares to give. Subscriptions close on August 1st.

United States.

The House of Representatives.
Increased Military Equipment.

LONDON, June 1.
WASHINGTON.—The House of Representatives, which on Tuesday increased the number of submarines authorised in the Naval Bill from twenty to fifty, has again amended the measure by increasing the aviation appropriation from two to three and a half million dollars. The house has also authorised the expenditure of eleven million dollars on establishment and plant for Government manufacture of armour plate.

Situation in Mexico.

General Carranza's Note to U. S. A.

LONDON, June 1.
WASHINGTON.—The State department has received a fresh note from General Carranza asking for explanation of the continued presence of the American troops in Mexico and demanding their withdrawal.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, June 1.
The following telegram dated the 31st instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—
General Haig's despatch reviewing the operations of the last five months says:—Though no great incident of historic importance, there has been steady continuous fight day and night above ground and below. The British troops have been in readiness to co-operate with the French during the struggle before Verdun, but the only assistance asked for was the relief of French troops on a portion of their defensive front. This relief was afforded. British artillery and snipers are practically never silent. Patrols are out in front of the lines every night, and heavy bombardments by one or both sides take place daily. Below ground continual mining and counter-mining raids or cutting out parties are made two or three times weekly. In the rear new formations are instructed and practised in all classes of warfare, schools also are formed for young staff officers and candidates for commissions in the British Army.

The Indian Army Corps left for service in the East. General Haig says that they had given a year's valuable and gallant service under conditions of warfare they had not dreamt of and in a climate peculiarly difficult to them to endure. "I regret their departure, but I do not doubt they will continue to render gallant effective service elsewhere as they have already done in this country."

General Haig eulogises the air work of our airmen, who had flown in weather when no hostile aeroplanes ventured out, and made a series of bombing raids on hostile aeroplanes and points of military importance. "Our equipment for photography, wireless telegraphy, bomb dropping, and offensive action are generally and immensely improved."

The battle of Verdun is being vigorously revived. The enemy artillery ploughed up the French first lines between Avocourt and Cumieres, at the same time preparing to disperse supports. They rushed to assault Hill 304, but had to retire, stopped by a curtain fire and machine guns. The second assault had no more success, and assaults on the east and west were successively mowed down.

The Austrians renewed their obstinate attacks in Adige valley, but they were time after time broken. Austrian attacks in the direction of Arsiero were also stopped at a point south of Posina Torrent. The Austrians are closing in on Asiago, while the Italians are consolidating the positions dominating the Asiago Basin.

The British forces under General Northey advanced from Rhodesia for 20 miles into German territory on the whole front between Lakes Nyansa and Tanganyika.

General Smuts occupied Sarne on the Usambara Railway and Lesara on the Pangani river.

Another Cable.

JUNE 1.
The following telegram has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State dated London 31st May 1916:—

Beyond mining and aircraft operations there was little activity on the British front.

German attacks in Verdun region redoubled in intensity on the left bank of the Meuse, when the Germans attempted a very powerful general operation against the whole region of Mortomme-Cumieres. They only succeeded in occupying portions of the first line trenches by throwing the whole

TELEGRAMS.

division on a front of scarcely two miles. That there was participation in this action of fresh troops brought from another part, the Western front, proves that the enemy, having long exhausted their reserves properly so called, have to keep up the formidable struggle at Verdun by depleting quiet sectors.

After a desperate struggle the Italians hold their position two miles south-west of Arsiero. The Italians appear to have evacuated Asiago and are holding the hills to the east.

The Austrians, after a violent fire with heavy guns, mortars and mine throwers, attacked with infantry near Gliadki in Galicia and drove back the Russian advance post. A Russian counter-attack drove them back to their trenches.

The Rhodesian forces occupied Neulangenburg, capturing large quantities of ammunition, food and stores.

The completeness of the victory over the Sultan of Darfur in the Sudan is confirmed. Disarmament of the tribesmen is proceeding satisfactorily. Several thousand rifles are already handed in.

Calcutta.

Bhita Bazar Jute Gambling.
The "Empire's" View.

CALCUTTA, June 1.
In an article on the present system of jute gambling in Bhita Bazar the "Empire" writes:—The curious thing is that there are two sections of Marwaris engaged in the gambling. One is fairly honest. They may be described respectively as the Harrison Road section and the Burra Bazar section. These are distinct in their methods. Harrison Road section has been working on what may be called a fair basis even if it deals with gambling that is to say as far as settlement days are concerned. Price of a number of leading balers are accepted and settlements made thereon. Burra Bazar section has, however, created a ring which has departed from this method of dealing and has instituted a system of making its own prices for settlement day. There was much feeling upon this point, Harrison Road Section desiring to do business on what it regarded as a fair basis and Burra Bazar ring insisting upon its unfair methods. So strong did the feeling rise that Harrison Road Section, ten or twelve days ago, closed down and refused to operate saying that their way of business could not contend with Burra Bazar. After the visit of the police to Cotton Street on Tuesday night, the market was rushed up to Rs. 58 and was not opened yesterday until night when price was settled at Rs. 57-11. Seeing that Burra Bazar Section was closed yesterday although it was the settling day Harrison Road shops began to do business. They closed their month at Rs. 55-7. The market price for real commodity was between Rs. 53-8 and Rs. 54. Here may be seen the immorality of the system which prevails, two groups close their settlement, one at about two rupees above the real price and the other at four rupees over pucca price and over two rupees above the other gambling section. Precisely the same market conditions obtain for one as for the other. This fact alone proves that Government should take action.

Mr. E. A. Gubbay.

Mr. E. A. Gubbay in the course of a long letter writes:—
I wish to thank the jute shippers for their response is not purchasing any baled jute on behalf of the Bhita Bazar ring. Response was practically instantaneous and it had the same effect on the members of Bull Ring as bull in China shop. Up to 11 p. m. last night bulls were absolutely paralysed. Just about this time Marwari cunning began to revive the courage of bull operators and after very prolonged deliberation up to the small hours of the morning business was carried on under clandestine conditions. Settlement rate of Rs. 57-11 was proclaimed at 4-30 a. m. by Cotton Street gamblers. This is Rs. 4-3 above the market. Not only do bears lose what they were entitled to make under normal conditions of the market but they are tricked out of their margins. This is a case for immediate redress by the police and calls for the intervention of the Bengal Chamber of Commerce at once. It is a form of gambling that Government should wipe out at once.

Mr. B. C. Wheatcroft Missing.

CALCUTTA, June 1.
Mr. B. C. Wheatcroft, an assistant with Messrs. Bird and Cos. Indian Patent Stone Company, has been missing since Tuesday morning last. On that day he visited the head office of Messrs. Burn and Co. about 10 a. m. He then left in an office car and was in the neighbourhood of Sealdah when a breakdown occurred. He told the Chauffeur that he would take a taxi and went away apparently to get one. Since then he has not been seen. Mr. Wheatcroft is well known as being engaged in such good work at St. James Church and has been living at the rectory of that Church. He is prominent in boy scout work.

Bank of Bengal.

CALCUTTA, June 1.
Owing to seasonal slackening in trade the Bank of Bengal has reduced the rate of interest to six per cent.

Horsewhipping an Old Pleader.
A Sub-Divisional Officer Charged.

CALCUTTA, June 2.
A complaint was lodged yesterday before the Additional District Magistrate of Comilla by Babu Bharat Chandra Bidyanidhi, an old pleader of Brahmanbaria, charging Mr. Pringle, Sub-Divisional Magistrate of Brahmanbaria with having given three strokes on the complainant's head with a horsewhip.

Bombay.

Bombay Share Market.

BOMBAY, June 1.
The market in cotton mill shares maintained a firm tone throughout the day but business is limited. Centrals closed firm at Rs. 2150 and Colaba land and Mill shares unchanged at Rs. 1325. Crescents advanced to Rs. 122½ and Currimbhoys were steady at Rs. 255. Davids were quiet at Rs. 475 and Fazul-

bhoys at Rs. 500. Indore Malwas advanced to Rs. 280 and Indian Bleaching use at Rs. 162½. Madhowsji advanced to Rs. 1465, Standards were firm at Rs. 1240 and Swadeshis were steady at Rs. 1680. Bank shares kept unchanged. In miscellaneous shares Bombay Burmahs were firm at Rs. 920, Tata Iron and Steel ordinary at Rs. 178½ and deferred at Rs. 692½. Tramways were steady at Rs. 258¾. 3½ per cent Government paper were quiet at Rs. 80 and small pieces at Rs. 80½ for buyers.

Burma.

"Moulmein Advertiser" Defamation Case.
The Editor Convicted.

RANGOON, June 1.
The Sub-Divisional Magistrate of Moulmein has convicted Mr. P. T. Christensen, Editor of the "Moulmein Advertiser," of defamation, and sentenced him to pay a fine of Rs. 300 (with costs of the case) or three months' simple imprisonment, at the instance of Mr. W. P. Mitchell, Honorary Lieutenant, Moulmein Volunteer Artillery Corps. On appeal the Sessions Judge upheld the conviction and sentence. Briefly the facts of the case are:—The complainant is a member of the M. V. Artillery Corps Club Committee, the accused not being one. On the 14th May 1915 the Committee introduced a bye-law by which it reserved to itself the right to refuse a non-member admission to the Club dances, and at a subsequent meeting on the 22nd June the resolution was put into operation and the accused was written to not to attend, as he was objected to by the members. Thereupon the accused made fruitless attempts to get the resolution withdrawn, and subsequently he wrote an article in his paper on the 22nd August. The gist of the article was that the Committee consisted of three members (1) a naturalised German, (2) a German or half German who made Burma his fixed residence, and (3) the complainant an Austrian or half Austrian who made his fixed residence in Burma, and that the three members had, in revenge for charges brought against people of their position, conspired to prevent the accused attending dances and entered his name in the committee's minute book while they had no right to do so.

The defence was that the imputations were made for the public good and in the interests of the accused. The Magistrate held that very serious imputations had been made by the accused against the complainant.

To-day the accused filed an application for revision in the Chief Court.

A British Resident Killed.

RANGOON, June 1.
According to "Singapore Exchange" E. B. Maundrell, B. A., (Cantab.), British Resident at Brunei, was killed on the 18th May by a Sikh or Bengali policeman.

Sind.

Karachi War League.
Nice Speeches.

KARACHI, June 1.
At a general meeting of the Karachi division of the War League two remarkable speeches were made, one by a Hindu and the other by a Mahomedan. The Hindu, Dr. Hassaram Vishandas who is at the head of the social reform movement in this part of India, said in the course of his speech, that much as India had done by contributing both men and money for the war India could do very much more and could thus give more proof to the Empire that she was fully alive to her great responsibilities as an integral and important part of the glorious Empire. Mr. A. O. Hume, the "Father of the Congress", had anticipated a war like the present one and had strongly advised Indians to give unstinted and ungrudging support to the Mother country on such an occasion. As for more men, as the Hon'ble Mr. Samarath said recently on the Empire day at the great demonstration of Hindus at Bombay, Hindus would, if only permitted, contribute a sufficient number of brave soldiers to vanquish the forces of Germany. But that was not feasible for reasons which need not be entered into here.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, June 1.
General smuts reports that a further advance down the Pangani River found the enemy strongly entrenched at Nikochehi in a narrow neck between the mountains and the river.

LONDON, June 31.
ROME. The Italians have evacuated the town of Asiago but are resisting very stubbornly on the lofty Asiago tableland. The inhabitants in the plains were alarmed at the approach of the Austrians but were reassured by signs that the Austrian advance had been checked. The Italians wings are punishing the Austrians severely and further the enemy advance in the centre seems unlikely. A splendid Italian motor transport saved the situation enabling great reinforcements to reach Arsiero and Asiago plateaux in time to fill the gap made by the breaking of the first line. The most serious loss was the abandonment of big guns on Monte Maggic-Tonnizaline. The Italian troops are most enthusiastic and are anxiously expecting counter-offensive.

LONDON, June 1.
The statement that Mr. Lloyd George would make a definite announcement to-day regarding Ireland is premature.

WASHINGTON.—The Mexican note bluntly questions the good faith of the United States in sending troops to Mexico and threatens armed resistance, unless they are withdrawn. But it is believed that the belligerent tone of the note is intended for home consumption.

AMSTERDAM.—The "Vossische Zeitung" states that Liebknecht has been charged with war treason and is liable to ten year's penal servitude.

COPENHAGEN.—Zeppelin 164 has passed over Fance in a South-West direction apparently badly damaged.

The Norwegian steamer "Rama" has been sunk. The Crew were saved.

అనుశాసనము దీక్ష, ధర్మ, సౌంధ్యము.

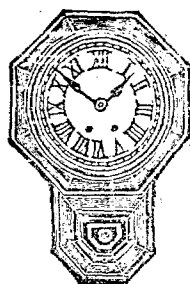

‘స్టర్న్స్’ తలనొప్పిమందు (షాకు)
మాటు పెట్టుండి. బిళ్ళ. చిట్టా నీటిలో వాంతుట్టి ముంగుతన అట్లు చేయుట దీనిని చిట్టా మీ అన్ని కోరికలు తీసు వ్యాపించి వెంటనే చావవలయును గా తోలినది.
ఈ మందు
25 సంవత్సరముల నాంది
చావ్యవస్థలకు తలనొప్పిలకు చిట్టాగా వాడబడుచున్నది.
అన్ని మందుల పావులలోను ఒకానొకానొక స్టోర్లోను విక్రయించబడును.
తలనొప్పి ఎచ్చు నప్పుడెల్ల నువ్వయోగితురు

దంతశూలహరి
దంతశూలకు తైత్త్యము, రసకట్లు, కుళ్ళిన కదలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పి గల చోట దూడన మందులో తడిపిపెట్టిన నొప్పి వెంటనే బోవును.
నీనా 1-కి 0 8-0
వి. పి. సహా 0-12-0.
అమృతాంజనముడిపో, 6 తంబుకెట్టిపిడి మదరాసు.

OFFICE CLOCK.

ఆఫీసు గడియారము
(ఎనిమిది కోణములు) చాలా గట్టిది. చిరకాలము మరమ్మలు అక్కరలేదు. సరియైన కాలము చూపును. ఛడిశేర్ బడ వుండును. గృహములలోను, ఆఫీసుల లోను, వాణిజ్యములోను ఉపయోగము నిమిత్తము పెనుపాకగా చేయించబడినది.
8 అంగుళములు యెనామియల్ డయియగలవు. గడియారము నీడిని. అం. 19½, కేడల్లు అం. 11½. వారముగోజులకు ఒక పర్యాయము భీము చాబును. గంటలు పెద్దధ్వని యిచ్చునట్లు కొట్టును. (1) నాగా 9-8-0, (2) అగంటకొట్టునది 01-0-0 (3) బటనగలది 10-8-0, (4) అలారముగో 11-0-0.
2 రూపాయలు అడ్ వాక్ ను సంపలయము.
వలయువారు:—**గాతా అందు కో**
K. P. 57 ఆదియప్పనాయకపిడి, మదరాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక నహితమైన డా॥ పి డి.

సావంతుని వనోషధి సారసవరిల్లా

అపరిమితపు రక్తములను జరించువాడ్యములకు కీటుముంటి మందు. తుకాపులను, మచ్చలను, గండములను ఇండ్లను, పాతబొప్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు నర్మకాములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

28

మహాశక్తి సార్వభౌమి గణ మిచ్చుట నిశ్చలము, సహజమైన మధ్యకర్మము అన్ని విధములైన వోషములను పోగొట్టును. చిరీడునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధమును కార్మిదంబులను నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రీకరించును. రోగిశోషమును గలగ కేయును. 16 కోణాలవలన మందుకు 4 డోసుల బుడ్డిలలో అమృతమును.

సావంతుని: **పి. డి. సావంత్, రిట. మనసవాడి సం. 2 బొంబాయి.**
Proprietor P. D. SAVANT, Panaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

మీ కివసరమైనచో

యంతసంబంధమైనట్టిగాని కనిగి పోత పోయునట్టిగాని కనులనుగూర్చియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు, వంపులు మంపులుగ వంచ బడిన కేకులు కోలుములుగా నిర్మిత్తి ఇనుప కమ్మలు ఇంకను విషధమైన ఇనుప సామా నులను గూర్చిన అన్ని విషయములను గుఱించియు ఈ క్రింది కంపెనీవోలోనే సంగతి సందర్భముల సలహా నాలోచింపవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువ వెలల కిచ్చుటలోను కోరినంతనే వానిని సకాల ములో సరిఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము:—

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ

సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్
తలాలపెట్టె నెం 553 రు,

389

మదరాసు.

(వై కామ్యూనికేషన్ గోడనప్పుడు ఈ కత్తిక పేగుకూడ పడవారంబ గొడుగున్నాడు.)

బంగారు పతకములను

మద్రాసులోను కలకత్తాలోను ఆయుర్వేద యాషధ ప్రదర్శనములయందు నిచ్చిరి.

జాండూ ఫార్మ్యూటికల్

వర్క్సు

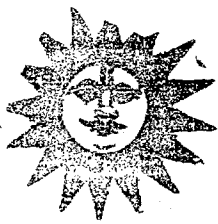
లేహములు, బిళ్లలు, మాత్రలు మొదలగునవి యన్నియు శాస్త్రాక్రమకారంబున సిద్ధపరుచుదురు. వెలపట్టికకై వ్రాయుడు. ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.

వ్యవహారములన్నియు వాంక్లయ భావలోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధానిలోను ఏజంట్లు. కావలయును.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Aurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

కుంకుమపువ్వు

వృచ్చమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు మార్కమాస్సు-కు గమనింతును. కరస్పాండెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ.
(53) 21, హమ్మంపిడి, బొంబాయి.

ఆయుర్వేద ఔషధములు

అగస్త్యులవారి ప్రక్రియలు.

“అందవృద్ధి, బూరకాళ్ళ తడిసె పరిహారం”

7 పూటలలో మంచుగుణము. నిర్ణయమైనది. ఇంకా మేహవాతనొప్పులు, వాయువులు, వాపులు, నూతన నిలకడ కీళ్ళనొప్పులు, తిమిరలు, అంతున్న కటివాతములు, చిరకాలపు నడుమనొప్పులు మొదలగు వాల్ని కమ్మకీ మిడియో? పుచ్చు కొనిన వెంటనే గుణము తెలియగును. ఔల రూ. 8-8-0.

“సర్వమేహకుష్ట కుఠారము”

ఈ సిద్ధౌషధము, మేహవైశ్యజాతియచ్చులు, గజవర్మములు, కాళ్ళవేరులు, ముక్కు, చెవులు, కండ్లు మొదలగు అంగములను తినివేసెడిరణములు, అడ్డంట్టులు, బిళ్లలు, నవ్వావి నంబంధముల కొలుకులు, పిట్టకు దివ్యాత్మకము. రక్తశుద్ధిక రాజనంటిది. 10 కోణాలలో అపరిమితమైన గుణ మిచ్చును. 10 కోణాలకు, ఔల రూ. 5-0-0 5 కోణాలకు ఔల రూ. 3.

వైయాషధములచే గుణములేనియెడల సాము వాచను పంపబడును.

ఈ వైయండులు క్రిందిపుస్తకాలయమున దొరకును.

శ్రీత్యాగరాజశతకీర్తన స్వరావళి

స్వర, తాళ, గమక, సంఖ్యాధానములతో కూడినది చక్కనితైండు రూ. 8-8-0

గ్రంథకర్త “ప్రాచీన సంగీత పుస్తకశాల”

8/12. అలంగాతాపిట్టిపిడి, తిగనల్లికేసేడి, మదరాసు.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:—గా. హరివర్మోత్తమరావు. ఎం. ఏ.

శైలిసులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిండు వ్రాయబడును. చందాపద్ధతి అరుసంచికలకు రు. 2-0-0

అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశింపవలయు లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుము

వలయువారు:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,

(17) 145, కాంబిడి, మదరాసు అని వ్రాయుడు.